

Milan Vidojević

PRINC i fantom

Tajna zbeg koje je princ Đorđe Karadžević morao biti uklonjen.

Милан Видојевић Принц и Фантом

БУ:

На ћирилицу пресловио: puramosa021

САДРЖАЈ:

[Прво поглавље](#)
[Друго поглавље](#)
[Треће поглавље](#)
[Четврто поглавље](#)
[Пето поглавље](#)
[Шесто поглавље](#)
[Седмо поглавље](#)
[Осмо поглавље](#)
[Девето поглавље](#)
[Десето поглавље](#)
[Једанаесто поглавље](#)
[Дванаесто поглавље](#)
[Тринаесто поглавље](#)
[Четрнаесто поглавље](#)
[Петнаесто поглавље](#)
[Шеснаесто поглавље](#)
[Седамнаесто поглавље](#)
[Осамнаесто поглавље](#)
[Деветнаесто поглавље](#)
[Двадесето поглавље](#)
[Двадесет прво поглавље](#)
[Двадесет друго поглавље](#)
[Двадесет треће поглавље](#)
[Двадесет четврто поглавље](#)
[Двадесет пето поглавље](#)
[Двадесет шесто поглавље](#)
[Двадесет седмо поглавље](#)
[Двадесет осмо поглавље](#)
[Двадесет девето поглавље](#)
[Тридесето поглавље](#)
[Тридесет прво поглавље](#)
[Тридесет друго поглавље](#)
[О аутору](#)

Прво поглавље

Јутро је било сунчано, како то може бити у марту, али прохладно. Чинило се да сунце не може да разбије измаглицу која се тешко дизала са влажне и хладне земље. Дрвеће је деловало некако јадно, као и болнички парк у коме је расло. Пошљунчане стазе су деловале чисто и уредно изграбуљане, и чинило се да њима нико ни не корача.

На крају једне од стаза, као на крају ћорсокака или света, уз саму ограду, стајала је мала вила. Бело окречена, са бледим црвеним цреповима и вратима неодређене боје. Трем је почивао на стубовима а до њега се долазило широким централним степеницама које су се од половине рачвале лево и десно. Прозори с решеткама деловали су сабласно. Да униформисани стражар није стајао на трему изгледало би да је куца напуштена. Ништа није одавало да у њој неко борави.

Принц Ђорђе Карађорђевић лагано се кретао по малој кухињи, где је дан започињао увек исто, кувањем јутарње кафе. Било је то још једно јутро у бесконачном низу дана заточеништва у Топоници. Покушавао је да на почетку јутра не размишља о броју протеклих дана којих је било на хиљаде, онолико колико може да стане у петнаест година. Петнаест година... нестварни низ који се не може измерити и опипати, без боје и мириса, као да никад није протекао у овом страшном, безнадежном ритму секунд, минут, сат...

Иако није осећао проток времена, иако је цео период био сабијен и згуснут у недефинисану целину, ипак се јасно сећао сваког детаља свог живота, личности и догађаја с кристалном, болном прецизношћу. Тај бол сећања био је тако хируршки прецизно усађен да ниједно монотono, залупљено избегавање да на те сцене не мисли није било могуће. Периоди појачаног сећања, кад су слике навирале таквим интензитетом да му се чинило да ће полудети, смењивали су се с периодима потпуне одсутности слика и повезаног, смисленог мишљења, и то су били тренуци правог олакшања које је чекао. Тада се себи чинио

мало бољим ако не и сличним професору Мики, кога је као младић обожавао. Уз њега је упознао аласе са Аде Циганлије, грубе, неписмене људе, чије шале му ипак нису сметале. Кад би им био окренут леђима гађали би га ситном рибом, поиспадалом из кашета. Ускоро је и сам почео да то ради, и било је тренутака кад би кедери просто летели ваздухом на све стране. Орио се смех, глупе шале су се довикивале час с једне час с друге стране али све то му се чинило прихватљивим. Примао је то као доказ прихватања, скоро пријатељства. Једино кад је професор Мика био присутан глупе шале би престале. Професор је био човек ког су поштовали изнад свега. Био је чудесно паметан и разложен, мање професор који га је водио на рибарење, више као...

Тргао се кад је чуо звук воде како кипи из џезве по врелој плотни. Склонио ју је, помало љут на себе што се занео у мислима. Био је уредан и прецизан и није волео пропусти било које врсте, чак ни оне најмање. Скувао је себи кафу и прешао у већу просторију, дневни боравак и трпезарију у исто време. Намештај је био једноставан. Дугачак сто и четири столице, једноставна простирка на поду од дасака, углачаних и офарбаних светлобраон бојом за дрво. У углу је била велика комода у којој је држао прибор за јело и остале кућне потрепштине. На њој је стајало једино право богатство овог тужног дома, радио-апарат. Била је то једна од ретких ствари коју је тражио и добио од управе санаторијума. Вероватно су им из Београда наложили да то ураде, јер су сви његови захтеви били обавезно прослеђени у престоницу.

Сада је почињао један од ретких тренутака задовољства и опуштености, сркутање вруће кафе и слушање вести на радију, без обзира што су вести биле суморне. Рат је немилосрдно беснео и вести су биле монотono страшне сваког јутра. Ипак није могао а да их не слуша. Иако морбидна, била је то једина његова веза са спољним светом.

„Ноћас су авиони немачког Луфтвафеа наставили са бомбардовањем циљева у Великој Британији. У више енглеских градова, посебно у Лондону, Манчестеру, Бирмингему и другим, погођени су бројни цивилни и индустријски циљеви.

Запалио је цигарету и отпхнуо дим у ваздух, покушавајући да направи колут. Није му успело.

“Пожари још букте, а пожртвоване јединице ватрогасаца и цивилне заштите рашчишћавају рушевине и спасавају повређене. Противавионска одбрана дала је саопштење да је оборено пет нацистичких авиона а да је већи број оштећен...”

Устао је, протегнуо се и тог тренутка снажно куцање на вратима наговести свакодневну јутарњу рутину. Врата се енергично отворише и у собу ступи наредник Југословенске војске, у уредној униформи, свеже избријан.

– Добро јутро, кнеже.

– Добро јутро, наредниче.

– Да ли сте добро спавали, кнеже?

– У тамници се увек добро спава, ако вам је савест мирна.

– Време је за вашу редовну шетњу, кнеже.

Редовна шетња... Био је то ритуал који се понављао сваког јутра. У почетку заточеништва мрзео је и саму помисао на шетњу, била је то права робијашка, затворска, рутина која га је болно подсећала на његово стање. Како је време пролазило, све је више уживао да изађе напоље и направи сто тридесет и пет корака пошљунчаном стазом. Додуше, његово кретање у кругу болнице није било стриктно ограничено, али се поштовала процедура установљена кад је доведен у Топоницу. Сада му је шетња значила више од баналне дозволе која се подразумевала. Није било битно да ли је падала киша, снег, да ли је дувао ветар или пекло сунце, нестрпљиво је чекао тренутак у коме је могао најбоље да размишља, да се осети, макар накратко, неспутаним.

На пола пута, где је стаза окретала и враћала се ка центру великог дворишта болнице налазило се дрво јавора, високо и сеновито, где би лети обавезно стао, често сео у његов хлад и препустио се мислима. На почетку заточења, док су његовом душом беснеле црне мисли и самосажалење, урезао је у кору дрвета годину кад је доведен, 1926. Било је то детињасто, скоро да се касније стидео зашто је то урадио. Надао се да ће изаћи брзо и овај број га није много тиштио у почетку, али како су године пролазиле све је болније било погледати га.

Писао је бројна писма, некад непријатног садржаја краљу Александру, на која овај никад није одговарао и било је јасно да неће бити милостив. Али када је Александар трагично погинуо у Марсеју 1934. године, и када је на чело државе дошао кнез Павле као намесник, био је сигуран да ће бити помилован. Као страشان шамар судбине, као ударац у само срце доживео је одлуку породичног династичког већа да му се заточење продужи. Узалуд су биле молбе и сузе мајке и сестре, био је непожељан, кужан, луд, болестан, само жив а мртав покопан. Сада, петнаест година касније, било је неподношљиво.

Застао је на тренутак, спустио прсте на рапаву кору. Први пут тог јутра горчина се у желуцу претворила у куглу. Одсутно је посматрао групице болесника који су тремо радили с метлама. Надгледали су их чувари с дрвеним палицама у рукама.

www.Балкандownload.org

Друго поглавље

Ходник болнице био је суморан. Зидови допола окречени у метално сиво–зелену боју настављали су се на камени под од плочица неодређене боје, испране од вишегодишњег свакодневног рибања. Из ћелија, или из неког другог дела зграде, чули су се нејасни, мрмљајући гласови, неразговетни и непријатни, пуни језовитог призвука несреће. Све то није допирало до болничара Добросава који се вукао ходником. Био је људескара, некада снажан и мишићав, сада већ на граници гојазности, са видљивим стомаком, али испод тог сала назирала се не само снага већ и бруталност. Та претеча, убилачка, застрашујућа енергија зла као да је излазила на поре његових мишица и масног подбулог лица. Нос му је био спљоштен а тамне очи непомичне испод капака с ретким, невидљивим трепавицама. Утисак непријатности појачавала је прљавобела мајица и исте такве панталоне. Тачније би се могле описати као жућкасто–беле, неодређене боје проливане жучи. Застао је пред тапацираним вратима, са појаса је скинуо свежањ кључева и непогрешиво изабрао прави. Наглим покретом је окренуо кључ у брави и тај звук одјекну празним ходником. Отвори широм врата и коракну у тапацирану ћелију.

Са пода ћелије устаде мршави младић, двадесетих година, обучен у бело болесничко одело, блед и бос. Иако му је лице одавало умор, неспокој, чак и страх, могло би се рећи да је згодно, чак са префињеним цртама. Обрве су биле лепо извајане, нос антички прав, усне пуне, коса мекана. Цело његово тело као да је поставило питање „шта сад“, и Добросав својим инстинктом животиње протумачи га непогрешиво. Ћутао је један тренутак, чак више од тога. Полази.

Рекао је то више мумлајући него разговетно. Чак није било ни одсечно, више као да га је мрзело да отвара уста и говори. Пред младића баци пластичне папуче које је држао у левој руци. Младић изађе, доста несигурна корака, помало лелујајући, као да је устао после дугог лежања.

Добросав га је увео у ординацију доктора Војновића, који чак није ни подигао поглед са досијеа. Као да није чуо отварање врата и корак. Лавовске главе тешких црта лица, просед на слепоочницама, пустио је да тишина повећа напетост коју је Добросав назначио грубо зграбивши младића за раме и потискујући га у столицу која је стајала насупрот писаћем столу. Доктор Војновић поче да листа папире из досијеа, чита наглас, не гледајући у младића. Петар Стојадиновић, рођен 8. јула 1920. године, од оца Милутина и мајке Радмиле рођене Брашанац... Студент... Показује симптоме рушилачког беса, агресивности, неуравнотеженог и скандалозног понашања... Склон егзибиционистичком и вулгарном понашању у јавности... Потребна хоспитализација и третман ради кориговања понашања.

Подиже поглед први пут и тешким, водњикавим очима загледа се у Петра.

– Даље нећу да читам, јер се тиче медицинске процене о даљем развоју болести.

Петар га је гледао немо, иако му се из очију видело да се не осећа пријатно. Тишина је потрајала још неко време, тако да се скоро тргнуо кад је доктор Војновић поставио питање.

– Па, господине Стојадиновићу, како се осећате?

– Не знам. Ваљда сам добро.

– Колико сте дана овде?

– Не знам тачно. Од лекова сам био поспан... Глас му је звучао слабашно и неодређено, као да се стидео што даје неодређене одговоре. Две недеље сте овде. Тај период је време посматрања, током ког дежурни лекари и болничари процењују ваше понашање, а од тога зависи ваш будући статус као и терапија. Разумете?

Петров глас је сада звучао сигурније кад је одговорио.

– Разумео сам. Само још не схватам зашто сам овде? Ја нисам... луд.

– Овде нико није луд. Овде постоје само болесници којима пружамо помоћ. Ви сте млад човек коме треба помоћ и ми ћемо вас излечити.

– Лакнуло ми је. Нисам луд иако сам затворен у лудницу.

Добросав који је дотле стајао непомично иза Петрове столице претећи се нагну ка Петру, као да су га ове рећи покренуле да реагује, али тај покрет остаде само у назнаци јер га докторов муњевити поглед, који није трајао дуже од делића секунде, заустави.

– Ваш отац врло је забринут за вас. Редовно се јавља и распитује за ваше стање. То треба да цените.

На спомињање рећи „отац“ Петрово тело поче да се напиње, готово да се растеже и расте. Глас му је постао јачи али не и чвршћи. Кидао се и падао док је говорио.

– Наравно да је забринут... За неколико месеци постајем пунолетан и треба да наследим имовину коју ми је мајка оставила тестаментом.

– Срам те било! Како смеш да инсинуираш! Докторов гневна реакција, глас на ивици драња, поза лава пред скок који се спрема да једним моћним налетом згроми жртву испред себе, натерала је и Петра да рефлексно устукне. Скоро да се претурио на леђа, заједно са столицом.

– Ово је угледна болница, ја сам частан човек! Овде није смештен нико коме не треба медицинска помоћ!

Стајао је полузгрчен иза писаћег стола и можда би сасвим устао да је могао да измакне фотељу. Петров глас је и даље био несигуран.

– Извините, господине докторе, нисам мислио ништа лоше... Наравно да сам вам захвалан за помоћ и разумевање... Молим вас да ми помогнете да превазиђем свој проблем...

Доктор Војновић се полако спуштао назад у фотељу, као на некој бешумној и невидљивој хидраулици. Петар је сад звучао мало сигурније.

– Желим да будем од користи... Дајте ми неки посао где могу да покажем своју захвалност...

Доктор је сада био потпуно миран. Ни у гласу није било трага малопређашњег узбуђења.

– Добро, опраштам вам ово понашање. Даћу вам шансу. Али очекујем од вас пуну искреност и сарадњу.

Треће поглавље

Ноћ је за Петра била тешка, као и све ноћи које је провео овде у заједничкој соби. Биле су то собе за лакше болеснике, мирне и повучене у току дана али у току ноћи постајали су другачији. Као да је самоконтрола или страх који их је спутавао дању попуштао кад би се угасило светио. Било је међу њима певача, чак не тако лоших, који су скривени мраком започињали с певањем. Биле су то углавном народне, тужне песме, које су личиле на певаче. Петар је слушао пажљиво те песме, иако су га у почетку иритирале, али како је време пролазило све чешће би ухватио себе како их не само слуша већ и певуши. Чак је једном, без неког видљивог разлога, почео да плаче.

Било је и оних чије певање је више личило на драње али је било јасно да су давали одушка свом стању или осећањима. Код неких би то прерасло у праве урлике, дивље, бесне, очајне, који би трајали и трајали. То би коначно дојадило и чуварима и покренуло их да оду до собе у којој су лежали ови људи. Врло брзо би утихнули, било из страха кад би чувари ушли у собу или што би дрвене палице ућуткале певаче.

Ове ноћи није било другачије. Као вукодлаци који чекају месечину да отпочну свој застрашујући концерт. Врата собе отворила су се с треском. Иако је из ходника допирало слабо светио, три сподобе на вратима оцртавале су се као црне картонске макете. Није било тешко препознати Михајла на челу црне тројке. У соби завлада тишина, јер су певачи престајали с певањем, један по један. Михајло је чекао да наступи потпуна тишина, свестан страве коју је уливао. Тајац је завладао у соби. Болничари, са упаљеним батеријским лампама, лагано су кренули између кревета. И Петар се правио да спава, лежао је полузатворених очију, не померајући се. Неки г од људи су од страха навукли покриваче преко главе. Михајло и болничари пришли су задњем кревету у реду. На њему је лежао старац, сув, слаб, једва жив. Михајло га је осветлио лампом. Старац је подигао руку и покушао нешто да каже. Двојица болничара су га

по дигла и понела из собе. Страшна тишина је владала док се није зачуо тресак врата и окретање кључа у брави. Занемели Петар се усправио у кревету и зурио у таму.

Четврто поглавље

Јутро је за принца Ђорђа почело непријатним ритуалом који се понављао свака три месеца, да разговара са доктором Војновићем, шефом клинике. Већ годинама је покушавао да на тај разговор оде миран, да равнодушно посматра то лице, подочњаке, густе бркове, дебелу доњу усну, да неким ефектним одговором разбије тај самоуверени, надувени, претећи изглед свемогућег бога. По обичају, доктор га је игнорисао неколико тренутака листајући документацију која се налазила испред њега у дебелом досијеу.

– Добро јутро, кнеже.

– Добро јутро, господине докторе.

– Ви сте болесни и ваше стање се није поправило ни ове године.

Разговор је почињао на начин који се понављао из године у годину и Ђорђе се трудио да не подлегне првој провокацији коју је Војновић спретно пласирао, глумећи разумевање и забринутост. Ма колико се трудио да буде миран, Ђорђе је био свестан заједљивог тона сопственог гласа.

– Заиста. А да ли бисте били љубазни, докторе, да ми кажете од чега ја то болујем, све ове године?

Сада ни доктор у свом гласу није сакрио равнодушност која је избијала не само из његових речи него и из понашања. Већ је показивао дискретним, скоро не приметним знацима да га овај разговор не занима и да би желео што пре да га заврши. Ђорђе више није могао да контролише своје емоције. Глас му је постајао све јачи, и више није мирно седео у столици.

– Није чудо ако су ми живци попустили. Већ петнаест година трпим ову тортуру, изолацију, жандарме, решетке на прозорима, а понекад, као узгред, пушке и окове. Моји живци су се усудили да се побуне, да дигну глас, да кажу истину, а то је, изгледа, најтежи симптом живчаног обољења.

– Нису само у питању болесни живци, ваш случај је тежи... Ви патите од маније гоњења.

– Од маније гоњења? На основу чега то закључујете?

Пред очи, као у убрзаном филму, изашли су сви непријатни моменти његове младости, због којих је и смештен у овај азил. Пребијање собара, што је била сензационална афера у аристократским круговима Београда надуван је преко сваке мере. Јесте га ударио у наступу беса али ни издалека то није било пребијање. Човек јесте умро касније али не од тога. Узрок је могао бити било какав. Уосталом, била је то једна незаинтересована ленштина, која је свој посао обављала без трунке пажње, посвећености и концентрације, а свакодневне омашке, да принесе погрешну кравату или заборави дугмад за кошуљу, нису се могле ни побројати.

Доктор Војновић је вешто, наизглед равнодушно, досипао уље на ватру, провоцирајући принца новом констатацијом, тобоже записаном у фасцикли испред њега.

– Чинило вам се, на пример, да вас трују... Свуда видите заверу против себе.

– Да су ме тровали алкалоидима, давно, утврдио је лекарски конзилијум. Мој сукоб с Пашићем је постојао, али томе се није придавала посебна пажња.

Била је ово још једна непријатна епизода које се присећао с нелагодношћу, никад о њој није могао да размишља до краја и да се присети свих детаља. Увек би га нешто зауставило да допре до задње, кључне инстанце ове теме. Да ли је Пашић заиста смогао храброст да нареди његову ликвидацију или је иза тога стајао неко други. Ако јесте... могао је то бити само један... који је неизмерно волео власт... Не, неће сада размишљати о томе...

– Има и других симптома код вас. Ви мрзите своју породицу.

– Мрзим своју породицу? То први пут чујем, докторе. Оца сам увек волео, а он је волео мене више од Александра и Јелене. Сестру сам волео целог живота. Са дедом и бабом био сам у најбољим односима. Кад је деда, после уједињења, прекинуо са нашом династијом, одржавао је везе једино са мнош. Тетка Јелена је презрела Александра баш због мог хапшења.

Овде га је узбуђење савладало и морао је да застане. Грло га је стегло и требало му је неколико тренутака да се поврати и

доврши реченицу.

– Ако сматрате да је болесно то што нисам волео Александра, онда погледајте мало боље овај затвор, ове решетке и наоружану стражу.

Сада више није могао да се контролише. Дрхтавим прстима је извадио табакеру из џепа, нервозно је потегао упаљач два пута док га није упалио и приневши га цигарети у устима једва дочекао да се она зажари како би жудно повукао дуги дим.

– Где је ту логика, коју ви заступате, да жртва треба да воли свог тиранина и да је то природно? Уосталом, то је све постало беспредметно Александровом смрћу... Оно што је подло, да је Павле као намесник и породични савет одлучио да останем овде. То је кључно!? Зашто? Јер сам опасан по круну и династију!? Ја, који сам се круне одрекао? Нема оправдања за мој боравак овде, нити ће га бити.

Сад је већ викао, неспособан да задржи емоције, док су га ледене, рибље очи фиксирале и просто подстицале на даље тираде, које ће све завршити у новом извештају и некој дебелој фасцикли.

– Ви одбијате терапију и остајете упорни у својим ставовима.

– Нисте изашли у сусрет ниједној мојој жељи. Сећате ли се, кад сам овде доведен, да сам молио да ми се дозволи да гајим фазане. Одбили сте ме. Предложили сте ми да стружем даске као терапију!

Размахао се рукама тако да је пепео слетео са цигарете и завршио испред доктора Војновића на фасцикли. Не узбуђујући се, овај је надланицом склонио пепео с папира.

– Опет падате у јарост... Ето, видите... Наш је разговор завршен...

– Завршен? Знам да је завршен, мучитељу душе. Душа ти је мрачна, као и твоји методи...

Бесно је скочио, скоро претурио столицу и изашао из канцеларије. Доктор Војновић је узео перо, спорим покретима отворио поклопац мастионице, не показујући ниједним покретом лица да га је Ђорђево понашање пореметило или узбудило. И против своје воље поново је прегледао пожутеле исечке из новина, белешке краљевских агената о Ђорђевим сусретима у

Паризу и један необичан лист, *Цариградски гласник* на српском језику из 1909. године. Објавили су интервју са принцем Ђорђем Карађорђевићем поводом анексије Босне и Херцеговине од стране Аустроугарске. Није могао а да поново не прочита резиме интервјуа.

„Не смемо дозволити да будемо затворени у кавез; не можемо, не смемо дозволити да нам се животне жиле подвезу, што би нас довело у потпуну несносну зависност, политичку и привредну. Српски народ је ову груду српске земље ослободио такорећи голим рукама; он не сме никада напустити ту своју крвљу затопљену слободу, а ко би нас на то гонио, гони нас намерно и са циљем у неотклониви очајни рат.

Данас је моја дужност да спремим себе и свој народ, и сад, у овом тешком тренутку, за мене нема другог избора, до тај, да своју част заложим за успех нашег животног боја и да свој живот посветим и жртвујем том рату.

Далеко сам од тога да мрзим, не поштујем Аустроугарску или ма ког другог. Ја само тражим исто као и сав мој народ, пре свега наше несумњиво право.

Нашу ствар предали смо засад културној Европи. Молили смо њен суд, а сад ћемо причекати да видимо, хоће ли бити праведан или не.

Замислио се. Храбра изјава будућег краља, искрена, патриотска, недипломатска, типична за Ђорђа Карађорђевића. Мрачан је ово случај, далеко од тога да је у питању психичка нестабилност. Не треба се мешати превише у нешто што је овако опасно. Само рутински радити свој посао. Поново је умочио перо у мастило и почео да пише.

Пето поглавље

Дан у болници протицао је мирно. Бар би тако изгледало неком неувежбаном оку, које не би могло да примети шта се све дешава иза тешких зидова, металних врата. Ни у кругу болнице није било више активности, време шетње било је прошло, само би понеки човек прошао стазом, журећи, као да има где да се запути.

Једина ужурбана места, из којих се чула активност, била су кухиња и перионица. У перионици је радило највише пацијената а сам призор личио је на предворје пакла у коме је десетина ђаволчића ужурбано обављала свој посао. Била је то велика подрумска просторија, мрачна, сивих испуцалих зидова, а уски и дугуљасти прозори при врху просторије гледали су на двориште и били једини извор светлости. У једном углу, насупрот улазним вратима, уза зид је стајало неколико великих казана у којима се загревала вода. Неколицина људи је вредно ложила ватру испод казана и чинило се да то има тренутног ефекта, јер је вода, која је цевима довођена у велико бетонско корито, била врела, што се видело по огромном облаку беле паре која се из њега дизала. Кроз ову белу и густу маглу, други болесници, с кофама у рукама, улазили су и излазили из овог белог зида, грабили воду у кофе и преносили је до других бетонских корита у којима је, у гомилама, био набацан веш. На врху сваке гомиле стајао је сапун у облику коцке, жуте боје и неправилних димензија, величине осредњег камена који тешко да би могао да се узме у једну руку.

Било је потребно десетак кофа вреле воде да би се бетонско корито напунило до пола. Болесници с кофама су журили колико су могли, мимоилазећи се у полумраку, ознојени, искривљени од тежине кофа, просипајући успут воду, по поду или по нечијим ногама у мимоилажењу. Када би се то десило, уследиле би псовке или напросто пригушени јауци и неразумљиво грлено реаговање али се нико није заустављао јер се то понављало више пута у току рада.

Ускоро је перионица цела била у измаглици испарења, шљапкању просуте воде на бетонском поду, а двојица чувара који су стајали код врата, намргођени и бесни јер им је допало дежурство у овој рупчаги, покушавали су да разазнају шта се све дешава у просторији. Наређења и упутства довикивали су с врата, не желећи да сами газе по просутој води и да се гурају с ознојеним радницима који су марљиво сапуњали веш набацан у корито. Сем тога, смрад усраног веша био је неподношљив и подизао је желудац а то што су стајали на вратима и палицама показивали где да се иде и шта да се ради, уносило је више пометње него што је користило. Увек би се погрешни болесник, на кога се повик није односио, зауставио с изненађеним и упитним изразом на лицу и очекивао неко наређење. Онда би следила нова наређења, заустављали би се следећи болесници, први би неодлучно кретали даље, други, позвани, вртели би се укруг, мењали смер кретања, спуштали кофе у које би трећи, наилазећи, ударали, и ускоро је између корита настајала права гунгула.

Онда би један од чувара загазио у овај пакао, објаснио и гурнуо онога за кога је мислио да је започео ову гужву али то више није имало никаквог значаја. Накратко, гужва би се разредила, изгледало је да се неће поновити али не би прошло ни неколико тренутака, поново би чувари почели да се деру и нешто показују, сад већ и сами ознојени, бешњи него на почетку рада, и њихово мешање у све ово није давало никакве резултате, ни ранијих дана, ни данас, а сигурно неће помоћи ни сутра. Нису одустајали од свог узалудног дириговања овим раштимованим оркестром који је радио по некој својој логици и организацији, увек исто, углавном погрешно, али би се некакав резултат на крају појавио. Они вреднији, присебнији, опран веш би рукама преносили до корита са хладном водом, десно од улаза, где се веш испирао.

У крајњем и најмрачнијем буцаку, дијагонално и десно од врата налазило се бетонско корито у коме је било више веша него у другима. Била је то права гомила која је изгледала као прљава пирамида набацана и изручена у корито које је због тога изгледало мало. Са овим брдом веша требало је да се избори мали, квргави, ћелави болесник, средњих година, задихан и

гегав у ходу, коме је и кофа напуњена водом представљала проблем, а чинило се да нема наде да све ово може да опере. Вукао је већ ко зна коју кофу воде по реду.

Изручивао их је у корито не гледајући као да је претпостављао да корито пушта воду на неком невидљивом месту и да га никад неће напунити.

Као да није приметио да се брдо веша, поткопано водом, полако ширило по кориту. Сипао је воду и даље, гледајући себи пред ноге, вукао кофе гегавући се полако. Коначно се чинило да га је снага издала. С тешком муком је подигао кофу до ивице корита, нагнуо је и пола воде усую у корито а пола поред, низ ивицу и по својим ногама.

Подигао је поглед и руком погурао део гомиле веша која је упорно стајала у левом углу корита. Нешто ју је задржавало да се спусти потпуно у воду и гурнуо је гомилу јаче, још једном. Веш се лагано отиснуо низ воду, а испод њега се показало оно што га је кочило. Био је то старац кога су Михајло и болничари изнели из собе ноћ пре тога. На њему није било рана, само му је ретка бела коса лелујала у врелој води а широко отворене очи биле управљене ка таваници.

Забуљеном болеснику који га је открио требало је времена да схвати да неко мртав лежи у његовом кориту. Шта ће ту, шта тражи ту, кад он ту пере веш? Откуд ове плаве разрогачене очи у води која се пуши и које нешто хоће да му кажу? Кроз маглу спорог схватања допирао је страх да нешто није у реду са старцем који лежи у води. И како је страх растао, прелазео у панику, тако се и тело посматрача грчило, почело да подрхтава и коначно је из њега провалио страشان крик. Више је то био урлик рањене звери коју је погодило ловчево копље. Страшан је био тај крик сачињен од бола и страха који је просто пулсирао у гласу постајући све јачи. Присутни у перионици одмах су знали да се десило нешто страшно и просто су се заледили. Чуварима је требало само пола тренутка да то исто схвате и потрчали су ка кориту и човеку који је стајао поред њега и урлао, одгурујући успут оне који су им се нашли на путу. Несрећни човек је престао да урла али се тресао као прут. Из носа и углава усана цуриле су му слине и бале. Од страха пишао је себи у гаће а

мокраћа се у млазу сливала низ леву ногувицу. Уместо крика, јаким гласом, иако испрекиданим, почео је да виче. – Фантом...! Фантом... убија! Фан... Ударац палицом прекинуо је његову реченицу и без гласа се сручио на под, лицем ударивши у мокри бетон.

Било је довољно и оно што је изрекао. Реч фантом изазвала је праву панику. Један по један, стојећи поред својих корита, људи су почели да реагују. Неки су вриштали, неки су се хистерично грчили, скакали у месту у страху, и викали „фантом, фантом”. Неки су се бацили на колена и шакама ударали по води на поду. Неки су слинили, љуљајући се лево–десно, а крици „фантом, фантом” су постајали све јачи. Двојица чувара, посматрајући ову махнитост која је расла, улетали су међу болеснике и прво рукама, а онда палицама покушавали да их смире и ућуткају. Један од њих је дунуо у пиштаљку више пута и њени звучи помешали су се са крицима људи, стварајући звук који је цепао уши. Врата перионице треском су се отворила и унутра нахрупи група чувара витлајући палицама. Помахнитали болесници, крици, звучи пиштаљке, повици „фантом је овде”, скакање неких болесника који су угледали отворена врата и кренули на њих, изазвали су реакцију придошлих чувара. Немилосрдно су око себе почели да ударају болеснике, полусвесне онога што се догађа, унезверене, крвавих глава, разбијених носева и усана из којих је липтала крв, падалих, преко којих се газило, шутирало, немилосрдно ритало, док су они који су те ударце примали покушавали да се заштите рукама или пузањем, да се измакну. Срећом, ударачи су се брзо уморили и схвативши да нико не пружа отпор, престали да замахују палицама. Перионица је личила на право бојиште. Десетина пребијених и повређених лежала је на поду, у води и крви и запомагала. Десетина оних који су остали на ногама, шћућурила се у једном углу у преплашену гомилу, дрхтала и плакала, преклињала да буде поштеђена даљих батина и патње, и кроз разбијена уста шапутала и молила фантома, невидљиву и страшну сподобу која убија већ годинама болеснике, њих, људе и несрећнике с којима су делили живот у овом паклу, да их поштеди, прескочи и не примети да уопште постоје.

Шесто поглавље

Свакодневна рутина живота у кући овог јутра била је нарушена уласком болничара Михајла. Управо се завршила јутарња шетња и Ђорђе је желео да следећих сат времена буде сам. Неки недефинисани притисак растао му је поново у желуцу, испод груди, чинио га нервозним и напетим. Пожелео је да буде сам, да смири тај притисак, и сад улази овај буздован, куца на вратима као да хоће да их развали, проклета будала која глуми смерност, а има поглед змије. Увео је младића, збуњеног, немог. Михајло је стао мирно али поспрдни тон његовог гласа није одавао поштовање. Сеоска верзија искомплексираног будалаша, помисли Ђорђе. Ништа ново, ништа ново под капом небеском...

Височанство, доводим вам новог собара. Он је из виших кругова београдских, па ће вам одговарати...

– Можеш да идеш.

Ђорђеов глас је намерно био потцењивачки, што је одмах изазвало непријатељски Михајлов поглед.

– Не стој ту као дрвена млада. Изађи. Михајло је изашао, бесно залупивши врата. Ђорђе је пришао придошлицы окренуо леђа и на радију тражио станицу са музиком. Кад је пронашао оно што је желео, окренуо се и осмотрио Петра без речи. И Петар је посматрао овог високог сувоњавог човека, набораног лица, тужних очију.

– Реците... шта треба да радим... Петар је говорио тихо, готово да се није чуо од звука музике с радија.

– Шта знаш да радиш?

– Знам све...

– Је знаш да куваш кафу?

– Знам.

Одговорио је брзо, још док Ђорђеова реченица није била изговорена до краја.

– Скувај кафу за обојицу, па ћемо да разговарамо.

Седели су за столом ћутке и држали у рукама шоље с кафом. Ђорђе је своју држао обема рукама, а Петар је, несвесно, учинио исто, иако је ретко пио кафу а углавном из малих шоља, код куће... Ђорђе је сркнуо врелу кафу.

– Ово је ужас од кафе.

– Дуго нисам кувао

Ћутали су и сркутали. Наизменично, као да се такмиче, срк на срк.

– Доктор те је послао да ме шпијунираш?

Иако је питање било изречено мирним гласом Петар се тргнуо и подигнута шоља застала је на пола пута до уста.

– Није... Ја сам тражио лакши посао, јер нисам болестан... Онда ми је рекао за вас, да је то најлакши посао овде.

– Ако ниси болестан, зашто си овде? Глас је за нијансу био оштрији али је Петар наставио да гледа у сто испред принца.

– Из сличног разлога као и ви... мада мој случај није драстичан као ваш...

– Откуд ти знаш какав је мој случај...?

Сад је глас био оштар, не јак, и Петар је подигао поглед до овог чудног, озбиљног лица. Било је нечега у принчевом погледу, у целом изразу, што је одавало снагу, уливало респект због те озбиљности, али не на начин болничара, њихова претња је била силеџијска...

– Нико не зна какав је мој случај. Од средњег века у Србији није било оваквог случаја... Било је убистава, ослепљивања очева и браће, али заточења које траје петнаест година – није било.

– Бар сте живи...

Петров глас је сада деловао опуштеније, није било у њему почетне збуњености, а и испијање кафе му се није чинило тако безвезним као у почетку.

– Нисам жив, само вегетирам... Да је Бог хтео да ме узме на Солунском фронту спасао бих се ове беде и био записан као краљевећ који је часно умро за отаџбину. Овако... Садистичко мрцварење које траје и траје...

– Видео сам већ тај садизам у болници... Ђорђев поглед и нагињање ка Петру били су жешћи него што је очекивао.

– Шта ти знаш о томе?

– Гледам. Неки болесници се третирају страшно, туку их, везују... Неки су у самицама, њих и не виђамо.

Сад је без нелагодности гледао у Ђорђа који је заваљен седео у столици, мало нагнут у десну страну, са испруженом десном руком поред шоље за кафу, на коју као да је заборавио. Ђутао је, погледа фокусираног наниже, негде поред Петра.

– А... да ли има напрасних смрти?

Није добро одглумио равнодушност у питању и Петар је, не знајући зашто, одговорио питањем за које је знао да је повлачење и показивање несигурности и неповерења.

– Шта мислите под тим?

– Мислим на необичне смртне случајеве.

– Не знам... Ја сам одскора овде.

Заћутали су. Атмосфера која је била наговештај нормалног разговора и почетка поверења као да је ишцилела. Обојица су тога били свесни.

– Ниси искрен, а хоћеш да будеш овде. То не може. Са мном мораш да будеш веома искрен или се нећемо сложити.

Петар је седео погнуте главе.

– Почисти стан и можеш да идеш.

Ђорђев глас је био раван. Уђутао је и изашао на трем. Петар је узео метлу и почео да се осврће по соби, не знајући одакле да почне.

Седмо поглавље

Недеља је била дан свеопште радости. За болеснике је то био дан доласка родбине, посете која је значила радост, доносила нешто топлине, атмосфере куће у којој су живели и били срећни, макар накратко. Радовали су се и чувари јер родбина је доносила оно што је имала, намирнице, цигарете и понекад новац, намењен подмићивању, да би се осигурао бољи третман несрећнику унутар ових зидова. Михајло је био шеф, неограничене моћи, свим чуварима и осталом особљу. Све што је донесено морало је да прође кроз његове руке, а погледом копца пратио је сва збивања у дворишту, на клупама, стазама за шетњу, да неко случајно не дотури нешто кришом.

Уздахнуо је. Какви глупаци! Чак и да нешто покушају да кришом додају свом блентавом сину или коме су већ то давали, није било могућности да то остане сакривено. Михајлови пси чувари би извршили претрес свих болесника чим би се време посете завршило и капија затворила. Болесницима ништа није било потребно, све су добијали у болници, био је његов непоколебљив став. Храна споља, и алкохол, били су забрањени интерним правилником болнице, што родбина није знала. Цигарете? Таман посла. Да неко запали постељину, болницу, каква идеја!

Нису то биле мале количине хране и пића које су стизале. Управа болнице и лекари су знали шта се дешавало сваке недеље. Михајло је то знао да дискретно спроведе, храна и пиће су били за чуваре. Новац је пажљиво раздељивао, свима помало, толико да не буде банално ситно, потцењивачки, већ да буде обећавајуће и да се деси сваке недеље. Накупи се то... Себи је одвајао више него осталима, не зато што је био грамзив него зато што је имао веће потребе... Имао је несрећно велику породицу на селу, али не близу, једном месечно слао им је понешто новца, ситно али да им стигне. Да га благосиљају, причају хвалоспеве и дижу га у небеса, јер ето, шаље новац, помаже, печалбарски тврди динар, као да је за њега радио у

руднику... Кад би помислио на кућу, на беду и понижења која је доживљавао од оца, болесног и неспособног, али арогантног, непријатног, горког, и од ујака, немилосрдног, који је знао да му залепи тешку ћушку на сваки знак извлачења и или ленствовања, који је управљао и својом и њиховом и кућом, смучило би му се, мржња би наврла на очи, клетве на стиснуте усне. Вратиће се једног дана, намерно, чим скупим довољно новца и разјуриће сву ту багру од фамилије, родбине ближе и даље, узвратиће и платиће свима по заслуги, а онда ће гледати како се увијају, моле, пљују крв и тону и сагињу се...

Из пријатних, увек истих размишљања, тргао га је Добросав. Капија болнице се отворила и родбина, углавном сељаци а тек понеки грађански одевени, кренули би ка главној згради да се пријаве како би им извели њиховог милог и драгог, а онда да приђу господину Михајлу који је стајао на степеништу, намрштен како доликује моћи коју је представљао, а поред њега је стајао Добросав са великим деловодником у руци у који је тобоже бележио шта је ко дао и за кога. За разговор с родбином био је задужен Михајло и први у реду био је сељак са шубаром у руци, коју је скинуо још на пет метара удаљености од Михајла.

– Господине Михајло, ево донео сам како си реко. Ту је ракија и сир и две банке...

– Две банке...? Претрго си се.

Посматрао је с презиром шареницу и провијант у њој а пружену чворновату шаку са две изгужване новчанице није ни погледао.

– Извини, биће више следећи пут... Молим те, припази на оног мог, а ја ћу ти се одужим.

– Не знам шта да ти кажем... Знаш ли ти колико се ја, господин Добросав и остали, мучимо да помогнемо... а ово ми је хвала.

– Опрости...

Сада је долазио тренутак који је Михајло највише волео и намерно је појачао глас да би га чули и остали.

– Је л' знаш ти, бре, да нас болесници псују, вређају, гађају папучама и раде и горе ствари, да ти не говорим. .. Серу и пишају у гаће, а ја треба да их перем, негујем и остало. Је л' ти мислиш да је то лако?

– Опрости, господине Михајло, до неба ти се клањам! Ти знаш да сам ја човек од реци, одужићу се, не брини, само га припази...

Михајло се ломио. Био је добар у овим стварима. Намргођени израз би се постепено ублажио, уздахнуо би, климао главом као да сам са собом води разговор, као да се бори против више њих који му не дозвољавају да попусти, да буде човек, јер, ево, преко пута је неко коме треба помоћи. Коначно је победио, преломио, тргнуо се и усправио, погледао човека у очи и рекао му искрено, људски, да је прихватио његову молбу.

– Добро, шта могу кад сам душеван човек... Увек на моју штету... Ја, бре, ноћу не спавам, размишљам о њиховим судбинама и како да помогнем. Ајд пођи сад, морам и са другима да разговарам. И следећи пут немој да оманеш.

– Нећу, господине Михајло, не брини. Руковање и скоро радостан одлазак сељака који је још за недељу дана продужио наду да ће бити боље... да ће се ствари одвијати добро. Окренуо се и похитао ка капији, не осврћући се, да се господин Михајло не предомисли...

Већ је следећи посетилац приступио али се Михајло окренуо Добросаву.

– Испрати овог до капије и објасни му шта да припреми.

– Добро.

Добросав је похитао за сељаком који је скоро био стигао до капије. Михајло се, опет с маском мргуда на лицу, окренуо следећем сељаку, који само што није заустиио да крене са својом литанијом.

– Чекај, бре, где си навро. Јел' видиш да је господин Добросав заузет. Сачекај ту.

Збуњени сељак, са блесавим, извињавајућим осмехом на лицу, повуче се. Бесмислено се клањао, муцајући.

– Извини, господине, сачекаћу.

Све ово је Петар, наслоњен на потпорни зид степеништа од цигала, посматрао с гађењем. Желудац му је био стегнут, хтео је да реагује на ово простачко и бахато понашање, бесан на снисходљиве сељаке, јаднике који су се увијали пред овим шљамом. Кад би знали, кад би само знали како се поступа с њиховом децом, рођацима, због којих су долазили, кад би само

помислили... Ушли би с вилама, секирама, врљикама, и затукли ову гамад... Хтео је да неко за њега искали бес који је осећао. Није могао себи да призна, волео би да и њему дође посета али је знао да се то неће десити. Нема ко...

Ток ових самосажаљивих мисли, због којих је сам себе мрзео, хтео да себи удари шамар пред свима, прекинуо је витки, мршави младић, тамног тена и коврџаве косе, лепих црних очију. Скоро се спотакао о Петрове ноге и пао, непрестано се осврћући, руку подигнутих и згрчених на грудима.

– Шта је, Мојсије, где ти је посета?

– Долазе Немци... Јеси ли чуо! Долазе... Шапутао је, грцао, дисао испрекидано, мршава тело се тресло, дрхтало, па га је Петар обгрлио око рамена. Мојсије се није смирио, покушавао је преко Петровог рамена да види замишљене ликове... Није приметио да се пред капијом зауставио црни аутомобил из ког су изашли озбиљан, старији човек у црном оделу, неговане беле браде, и један млађи, обучен истоветно.

– Ево, стигли су ти отац и брат

Петар је Мојсија ухватио за рамена и благо га окренуо ка посетиоцима који су ушли у двориште.

Мојсије је потрчао и бацио се оцу у загрљај, скоро га оборивши.

– Сине...

– Тата... Немци долазе. Чујем их... Чујем им кораке, све су ближе. Само што нису стигли!

Почео је да се тресе у паници. Отац га је држао чврсто загрљеног, а брат је загрлио обојицу преко леђа и загњурио своје лице близу њихових. Петар је ово посматрао само тренутак а онда, смркнутог лица, приђе Михајлу.

– Да ли је мени стигао пакет?

– Није...

Михајло је хтео да дода још нешто, на свој осоран начин, али гримаса на Петровом лицу и тврд поглед га заустави.

– Несигурна ова пошта... Загуби се то...

Петров глас и израз лица били су отворено подругљиви. Окренуо се лагано и удаљио, укочених колена, гегајући се као патак, с рукама затакнутим у џепове. Није га дотакао ни уплашио Михајлов поглед пун мржње.

Осмо поглавље

Вила Стојадиновићевих била је једна од најлепших на Сењаку. Грађена у модерном стилу, од белог камена, на спрат, чији је централни полукружни балкон био истурен изнад улазних врата, ослоњен на раскошне стубове, између којих су полукружне степенице од углачаног гранита водиле у кућу. Иако је била поодмакла ноћ, чинило се да је у кући забава тек почела. Чула се музика и нејасни жамор гласова. Није се могло разазнати да ли се гости смеју или разговарају али били су добро расположени, што би могао да закључи сваки пролазник. По броју паркираних аутомобила у великом дворишту било је јасно да је крем београдског друштва вечерас био присутан, а докони возачи у униформама стајали су у малим групицама и разговарали.

Огроман салон у приземљу куће био је испуњен званицама. И жене и мушкарци, углавном средњих година, направили су мали полукруг испред домаћина куће. Конобари у белим сакоима већ су послужили шампањац и како то бива на прославама сада је домаћин требало да им се обрати рецима добродошлице, а они искусни посетиоци оваквих пријема стајали су у позадини, спремни да шмугну у неки тихи кутак кад се гњаваторски говор домаћина одужи.

Домаћин је био наочит мушкарац педесетих година. Не много висок али стамен, маркантног меснатог лица са густим брковима, одавао је снагу, енергију, успешност и задовољство због ког се и спремао да се обрати гостима. Жамор се полако стишао а Адам Стојадиновић је стрпљиво чекао, осмехујући се лево и десно, свестан да је ово ноћ његовог задовољства.

– Шта да вам кажем, господо и моје даме. Задивљујућих педесет година постоји *Српска моравска банка*, која је од свог настанка преживела и Балканске ратове и Први светски рат. Жива је, јача и расте. Штета да мој отац, Живадин, оснивач банке, то не може да види. Јер, да је жив, био би поносан на све нас. Да бог да, прославићемо и стогодишњицу.

Подизањем чаше завршио је говор, а повици „браво“, „хоћемо“, „тако је“, и аплаузи подигли су температуру. Оркестар је засвирао танго и ускоро су плесни парови потиснули уза зид оне који су пијучкали, посматрали и оговарали.

У кухињи ужурбаност је била на врхунцу. Кувари су стајали над шпоретом, а за дугачким столом неколико жена је комаде меса, сира, парадајза сецкало, аранжирало на комадима печеног хлеба и стављало на овале, док су нестрпљиви конобари чекали да се то заврши. Узимали су послужавнике с храном и брзо кретали ка салону. Све ово је надгледала млада жена тридесетих година, у елегантној црној хаљини с дубоким изрезом на грудима. Око ње се мувао Петар, намерно јој сметајући, као да је желео да се сударе или очешу једно о друго. Био је у елегантном црном оделу са сивим прслуком и романтичном свиленом краватом. Док је она посматрала рад жена, Петар је пружио руку преко њеног рамена и узео са овала један ордевр. Она га је, тобоже негодујући, кокетно лупила по руци али тек пошто је месо завршило у његовим устима. Стајали су врло близу једно другом.

– Марина, овакви ударци ми говоре да вам се допадам.

– Не баш. Превише сте млади за мој укус. Љутим се што кварите тањире који иду пред госте.

Имала је леп, дубок глас и говорила мирно и сигурно.

– Превише млад? Ко би рекао да је то пресудно. Ви знате да на зрело дрво иде млад калем.

– Први пут то чујем. Где сте то покупили?

– На факултету.

– Ком факултету? Ви не студирате пољопривреду него финансије.

Петар се скоро наднео над њу. Шапутао јој је у врат.

– Ја сам калемар натуршчик.

– Види се... Нећете опет нешто да узмете са тањира?

– Нећу. Чекам да га узмете с обе руке...

– Да?

Подигла је овал. Петар који јој је стајао иза леда спустио је обе руке и прислонио их на њено дупе. Она је остала мртва хладна, као да је управо то очекивала. Петар је још секунд очекивао

њену реакцију а она је стајала мирно, чекајући његов следећи потез.

– Честитам. Мислио сам да ћете да вриснете и испустите тањир.

Није склонио руке.

– Зашто бих вриснула?

Петар се одмакао. Ушао је конобар и преузео тањир. Окренуо се Петру.

– Ваш отац позива све у салон.

Адам Стојадиновић је поново изабрао место испред гостију. Очи су му се цаклиле, добро расположење и попијени шампањац су омекшали иначе круто и контролисано понашање директора велике банке. Петар и Марина су изашли из кухиње и стали на ивицу круга, у позадини.

– Драги пријатељи, обраћам вам се вечерас по други пут, да вам саопштим још једну ствар. Прва је била о нашој банци и њеном јубилеју, а друга је приватне природе... Ви знате да сам ја, пре две године, остао без своје животне сапутнице, Радмиле. Без ње, живот ми није био лак.

У салону је завладала тишина. Сви су инстинктивно осећали да ће уследити нешто важно. Петар га је посматрао благо намрштен, а у грлу је осећао лагано стезање. Његов отац није никада пред оволиким скупом говорио о свом приватном животу. Лукави лисац то ради намерно, има неки план.

– Био сам усамљен и несрећан. Мислио сам да ће тако бити до краја живота. Али, изненада се на хоризонту појавила светлост, жена која је дошла да излечи моју тугу. Даме и господо, представљам вам моју заручницу, а ускоро и супругу, госпођицу Милену Митровић.

Пружио је руку лепој девојци, дупло млађој од себе, која је пришла из првог реда и стала поред њега. Буран аплауз поздравио је ову сцену. Петар је стајао згромљен. Марина му је спустила руку на раме наслућујући шта се у младићу дешава. Адам се окренуо ка њима.

– Позивам и мог сина, Петра, да нам се придружи, јер ово је срећан дан за породицу Стојадиновић. Петре...

Петар је стајао неодлучан, збланут. Сви гости су се окренули к њему и аплаудирали. Марина га је лагано гурнула с леђа и он је попут збуњеног робота, не знајући где иде, иступио. Отац га је лажно срдечно и нападно загрлио. Није то урадио годинама. Петар је руке држао уз тело, не покушавајући да узврати загрљај. Кад је Милена покушала да му приђе и такође га загрли, Петар се окренуо, потпуно је игноришући. Адам га је, чврсто га држећи за подлактицу, привукао себи и прошапутао.

– Реци нешто... паметно.

Петар је одсутно климнуо главом, ослободио се очеве руке коракнувши напред, а онда, после кратког оклевања, истурио ногу напред, пресавијен у струку, са руком која је подбочила браду, колутајући очима, као блесави Арлекин. Била је то драстична промена, али глас му је био снажан и звонак, без трунке колебања или несигурности.

– Браћо, знани и незнани, почујте! Тужни директор банке би да се усрећи!

Адам га је гледао запрепашћено, а и остали присутни су почели да се згледају.

– Млада гуза...

Ове речи изазваше прве уздахе запрепашћења.

– ...замена је за сећање на моју мајку. Сад је потребно да се и ја одрекнем сећања на моју мајку, како би један вепар...

Показао је на оца.

– ...био срећан! Нема ништа од тога. Светица Радмила остаје за мене оно што је била за живота – часна и непорочна жена. Идуће године ћу постати пунолетан и наследити мајчин део у банци. Тада ћу да вам покажем ко је частан а ко нечастан човек.

Адам је, дршћући од беса, у пола гласа сиктао иза његових леђа.

– Јеси ли луд...? Престани...! Престани сместа! Петар је сада стајао сасвим усправљен а глас му је грмео.

– Гегуле, с празилуком у ушима, а данас банкари, има да вам уврнем лоповска муда и то ускоро! Само гледајте!

Завршивши, задихан, проби се кроз запрепашћене госте и изађе на врата.

BalkanDownload

Девето поглавље

Ђорђе и Петар су седели и ћутали. Није имало шта да се каже. Пред Ђорђем је био још један бунтовник у породици, младић који је, као он некада, бежао од мрачне породичне атмосфере. Овде је посреди била љубав према мајци, у његовој причи све је било сложеније... Презаузети отац, амбициозни млађи брат... Једино одлазак на Саву, дружење са професором Миком Аласом, риболов и нормални, припрости али искрени аласи чинили су терет живота на двору подношљивим. Како је то данас изгледало неважно, избледело, без детаља, само општи утисак. Неко опште полузадовољство које се јављало као утешно сећање на време кад је био млад. Кад би само могао да врати то време, да не понови неке грешке...

– Хвала ти што си ми ово испричао.

Ова реченица као да је одагнала напетост у соби. Петар је живнуо, просто је зрачио енергијом и неким новим набојем.

– Морао сам, да схватите... Хоћу још нешто да вам кажем... Да, доктор Војновић је тражио да вас шпијунирам и да то дојављујем, а он ће то даље, вероватно у Београд. Али то не могу... Ово је ужасно место. Ја га схватам као искушење, као тест мог карактера, и желим да вам будем пријатељ.

– Бићеш.

Рекао је то не размишљајући и вођен неким импулсом који је и њега изненадио, ставио је Петру руку на раме. Тргао се, повукао руку, јер су га емоције жестоко протресле. Колико година већ није никог пријатељски присно додирнуо. Петар настави.

– Хоћу још нешто да кажем, да вам предложим. Да ухватимо фантома...

– Нас двојица?

Ђорђе се правио да је изненађен, иако је то очекивао да чује.

– Да, ми... јер смо једини овде нормални.

Смејали су се обојица, гласно, разглављених уста. Ђорђе се први уозбиљио.

– Колико смо стварно нормални? Слажем се. Неко већ дуго убија болеснике. То морамо да спречимо.

– Да!

– Како то да изведемо? Размишљао сам о томе, али...

Није знао како да доврши мисао. Срећом, Петар је ускочио.

– Ви сте паметни и ви сте споља, а ја ћу бити унутра, ваше очи и уши...

– Ризикујеш много, мој младићу.

– Ризикујем, свакако... Ако сам незаконито стрпан овде, ко каже да нећу постати жртва фантома ускоро?

Ђорђе га погледа с чуђењем, изненађен оваквом зрелошћу и решеношћу Петровом.

– Добро размишљаш... Али буди лукав и опрезан. Глуми мало... да ниси баш при себи...

– То уем.

И овај одговор измами осмех обојици. Ђорђе рече:

– Морамо да раздвојимо, да видимо да ли је реч о неком од болничара или можда неком од чувара.

– Или неком од лекара?

Обојица су ућутала на тренутак. Сама помисао била је застрашујућа. Садиста, савршено контролисан и прикривен, не правећи ни најмању грешку, педантно одстрањује најтеже случајеве, непокретне болеснике који захтевају превише неге. А можда има и неки други разлог.

– И то... Светом владају лудаци који нас све гурају у пропаст.

– И савезници?

– Они су опаснији од Хитлера. Представљају вишевековну империјалну политику коју само прилагођавају околностима... Хитлер је историјски ексцес и као такав ће и завршити.

Ђорђе је говорио сигурно, без застајкивања, мисао му је била бистра и осећајући то, нагнуо је главу ка Петру, фиксирајући погледом његово лице.

– Да ли ће закачити и нас?

– Хоће. Нас никад не мимоиђе.

Био је миран. Рекао је ово обичним гласом али тоном у коме није било ни трунке сумње. Петар се такође нагнуо напред. Инстинктивно су један другом пружили руку. Није било патетике

ни грандиозности, овом гесту, већ обичне решености. Петров тихи глас али некако другачији, потврдио је то.

– Морамо онда да журимо.

www.Балкандownload.org

Десето поглавље

Соба болничара била је велика, суморна, слабо осветљена, а мирис дуванског дима и људског зноја лебдео је у ваздуху, између огуљених касета за гардеробу, климавих столова и шкрипавих столица.

Ноћни обилазак био је завршен, у соби је било десетак болничара и чувара. Док је болница била уобичајено тиха, светла погашена, у болничкој соби било је весело јер свако вече после недељних посета био је празник за особље. То је било вече распојасаних теревенки, краљевског ждрања и пијења, захваљујући пакетима које је донела родбина тог дана. Ти пакети препуни хране, цигарета, разних ђаконија, углавном нису стизали до болесника у болници. Дала би им се нека будаласта ситница која се нашла у пакету, сем оних које би могле да им нанесу повреду, а храна се углавном задржавала, да се проследи кухињи болнице, како је одлучила управа. Објашњење је било да се то ради како се храна не би покварила, и како би се равномерно распоредила међу болеснике уз редовне оброке и појела што пре... И да не би случајно избила туча између оних који добијају пакете и оних којима нико не долази. Михајло је био командант те распојасане, изјеличке, ждерачке групе која је и вечерас спремала себи провод. На два спојена стола већ је стајала извађена храна, кобасице, сир, погаче. Један од болничара је из касете извадио флашу ракије. За осталим столовима, као у ресторану, седели су остали. Неколицина лакших пацијената, међу њима и Петар, послуживали су чуваре.

Петар, са сервијетом пребаченом преко руке, ужурбан, прецизних кретњи, послуживао је око стола за којим су седели Михајло, Добросав и још двојица чувара. У току је била партија ајнца и било је јасно да је Добросав губио. Крупне грашке зноја стајале су као венац на челу, а мокра мајица била је залепљена за његова широка леђа.

- Брже то... зашто мезе већ није нарезано?
- Стиже, стиже, господине.

Петар је ужурбано кружио око стола, весто стављајући тањире између играча.

– Хоћеш још једну?

Михајло, који је делио карте, гледао је Добросава кроз дим цигарете која му је била залепљена у углу усана. Добросав је гледао своје карте, стиснуте у дебелим шакама.

– Дај!

Михајло му подели. Добросав погледа карту, лице му се згрчи а онда своје карте бесно баци на сто.

– Шта је, тропа!

Михајло је био добро расположен.

– Не радуј се пре времена. Дуга је ноћ...

Михајло је привукао новац са средине стола, избројао га, сложио испред себе. У соби је атмосфера била све бучнија, јело се, пило, људи више нису разговарали, више су се надвикивали, смејали, причали глупости, чинило се да је у њиховој сивој свакодневици ипак постојао и овакав непомућени тренутак радости. Петар је кружио око њих, празнио пепељаре, досипао пиће. Михајло је давао тон забави, његово добро расположење било је сигнал за остале да се опусте. Волео је да добија на картама и посебно задовољство му је било да подбада и задиркује саиграче, поготово кад им је узимао новац. У општој гунгули дрекну:

– Масажа!

Петар је спремно скочио, одбацио сервијету и почео Михајлу да масира рамена и вратне жиле. Михајло се мешкољио, глумио да ужива преко мере и нервирао Добросава, чије је лице попримало све тмурнији изглед.

– Сад сам ја на реду.

Петар га погледа и хладно одговори.

– Масирам само шефа.

Отворено ниподаштавање у Петровом гласу изазвало је тренутну реакцију Добросава. Побеснео је, скочио, зграбио Петра за ревер, привукао га, унео му се у лице.

– Маму ти буржујску, кад ти нешто кажем, имаш да испуниш!

Петар је више глумио уплашеност него што је чуварев бес заиста оставио озбиљан утисак на њега. Добросав настави.

– Што те нису затукли док си био штене?

– Доста...

Михајлов тих и хладан глас деловао је смирујуће на Добросава. Пустио је Петра, подигао оборену столицу.

– Буржујски изрод... шта си ти, црнорукац, или си, можда, комунац?

– Ја сам... белац.

Добросав му зададе муњевиту ћушку у лице. Био је брз и вешт у томе, производ дугогодишње праксе. Петар је одлетео на под, изненађен овим ударцем.

– Господине Добросаве, јаки сте као бик... и исто толико интелигентни.

Добросав покуша да устане, Михајло га задржа.

– Играмо ли карте или се зајебавамо?

Наставили су да играју и инцидент са Петром био је заборављен у секунди. Петар је наставио да послужује као да се ништа није десило, користећи прилику да у уста стрпа комад сира или кобасице кад год би прошао поред стола с храном. Један од чувара из касете с гардеробом извади хармонику. Почео је да свира, осредње, чак слабо, али то ником није сметало. Прво су певали, драли се из све снаге, а кад је засвирао коло настаде право весеље. Тројица болесника, који су послуживали чуваре заједно с Петром, загрлили су се и покушавали да играју. Очигледно је ово била омиљена тачка програма јер су се и Михајло и Добросав заценили од смеха. Церили су се и играчи, мислећи да пљесак и урлање од смеха значе признање и подршку. Играли су све луђе, вукући сваки на своју страну, онда се сударајући, потпуно ван ритма, и сцена је била тако нестварна и луда да су чуварима ударале сузе на очи. Играчи су били уморни, али повици „још, још“, терали су их даље, а комади хлеба и кобасице којима су их гађали, настављали су ову лакрдију. У једном тренутку, Михајло викну:

– Колико је сати?

Петар је био један од ретких који га је чуо. Скочио је на столицу и почео да кукуриће као петао. Нове салве урнебесног смеха запљуснуше собу. Добросав зграби пепељару и баци је на Петра. Погодио га је у главу и Петар паде са све столицом. Више

се нису смејали, просто су урлили, не могавши да се зауставе. Петар је устао, трљајући ударено место, са блесавим осмехом на лицу којим је хтео да каже „није ми ништа“. Полако је смех спласнуо. Сви су се уозбиљили, више није било енергије у њима. Добросав погледа болеснике келнере и показа им врата.

– Марш сви на спавање.

Кренули су на врата, с њима и Петар. Добросав му спусти руку на раме.

– Ти не.

Чувари су сада били озбиљни. Ни трага протеклог весеља и пијења. Свако је из своје касете извадио дрвену палицу и картонску маску за лице са застрашујућим, искеженим демонским ликом. Ставили су маске на лица и чекали Михајлова упутства.

– Спремни?

Маске су заклимале потврдно. Петар је стајао залеђен, питајући се да ли је ово увод у нову лакрдију, да ли је ноћна мора, или још страшније, да ли је ово стварно. Зашто стоји овде? Зашто се ово њему дешава? Полако је почела да га хвата паника, није могао да заустави подрхтавање тела. „Демони“ су кренули у ходник. Добросав је ухватио Петра за крагну и без речи га вукао за њима.

Једанаесто поглавље

Ходник је био сив, полумрачан, без звука, гумене ципеле чувара правиле су необичан шуштав звук, који се Петру чинио као шапат од ког му се коса дизала на глави. Стигли су до крила зграде у коме су били најтежи болесници.

Ушли су у собу. Упалили су батеријске лампе и почели да шарају њима по соби. Смрад је био неподношљив. Болесници су били запуштени, у ритама од пиџама или голи, многи везани каишевима за кревет. Неки су жмиркали на појаву батеријских лампи, подизали аветињски мршаве главе покушавајући да виде ко је то ушао. Други су лежали потпуно непомично, стакластих погледа уперених у плафон, накљукани лековима и скоро мртви.

Петар је стајао на вратима пакла и посматрао маскиране фигуре како се крећу између кревета. Неки од болесника, свеснији од других, почели су да цвиле, предосећајући да ове наказе долазе по неког од њих. Михајло је показао на једног.

– Овог.

Кревет несрећника су окружили у тишини а онда наизменично, у увежбаном ритму почели да ударају палицама. Несрећник је кратко време вриштао од страх бола, трзајући слабашним рукама каишеве којима је био везан. Ускоро су трзаји престали а остали болесници су, муцали и цвокотали, покушавајући нешто да кажу, јечали и завијали од ужаса који се попут облака дигао са умлаћеног човека и сад лебдео у соби.

Михајло се окренуо ка Петру који је стајао на вратима. Исцерена картонска маска изгледала је страшније него икад. Петар је знао да следи нешто страшно, што неће моћи да избегне. Био је жртвено јагње доведено на клање. Михајло је полако подигао руку и позвао га кажипрстом да приђе. Иако је био мрак у соби, иако су обриси људи и сенке плесали по соби како би се батеријске лампе померале, Петар је непогрешиво видео и схватио позив. Исцерена маска била је стварно лице Михајлово, то је Петру било јасно. Био је то демон који је из пакла изашао и дошао у Топоницу.

Дрвених ногу, клецајући, Петар је пришао. Михајло му је пружио своју палицу и показао на једног несрећника

– Ти си на реду, овај је твој.

– Нећу... Нисам ја убица.

Ужаснут, бубнуо је прво што му је пало на памет. Оног секунда кад је то изговорио, схватио је колико је опасно то што је рекао. Али више се изговорена реч није могла повући. Михајло је ћутао, његова маска се није померала. Напети тренутак разрешио је Добросав. Пришао је Петру с леђа, левом руком га обгрлио око груди а десном руком му прислонио кратки, оштри нож на грло. Михајлова маска се приближила Петровом лицу на педаљ.

– Бирај, или ћеш да радиш шта ти се каже, или ћеш бити следећи...

Петар је почео да цмиздри. Сузе и слине су му кренуле низ лице. Палицом је млако ударио болесника испред себе. Иако је то био безазлен ударац, болесников болни јаук био је гласан. Толико, да је Петар нехотице ударио тај глас, ударио у груди из којих се тај јаук извио. И после сваког јаука ударао је преко груди, жмурећи, да не гледа везано тело, али јауци, јауци су му се враћали непогрешиво, после сваког ударца, као да су били њихов ехо. Није чуо охрабрујуће повике Михајла и Добросава, „тако“, „јаче“, „удри га“.

Петар се потпуно помамио, изгубио. Млатио је беспомоћно тело на кревету, искључен из свих слика и звукова око себе, грцајући и јечећи при сваком ударцу који је задао. Није приметио како се из ходника нечујно на вратима појавио доктор Војновић. Посматрао је сцену масакра немо неколико тренутака а онда се окренуо и нечујно удаљио.

Дванаесто поглавље

Јутарња шетња била је уобичајена. Принц напред, стражар Јоксим неколико корака иза њега. Ђорђе је био замишљен без неког посебног разлога. Целог јутра мисли су му летеле неорганизовано, покушавао је да мисли, силовао је ум да се активира на озбиљним темама и није успевало. Ни Петар није дошао тог јутра да поспреми кућу. Без објашњења, тек, нису га довели.

Шетао је нервозно, журно, скоро да је дошао до дрвета. Јоксим се накашља иза његових леђа. Полушапатом, као да ће их неко чути, рече:

– Кнеже... писмо за вас. Од ваше сестре... Ђорђе је направио још неколико корака ка дрвету, а Јоксим је дискретно извадио писмо из џепа и пустио га низ ногу на земљу. Ђорђе се окренуо. Посматрао је писмо али се уздржао да пребрзо крене ка њему и покупи га. Стајао је поред дрвета само минут или два и чинило му се да је време стало. Кренуо је назад, застао поред писма, клекнуо за тренутак као да везује пертле а онда писмо пресавио напола, угурао у ципелу и прекрио ногавицом. Назад је журио, једва се уздржав да не потрчи.

Да ли је коначно та улицана будала од регента схватила ишта од онога што му годинама пише? Да ли су коначно преломили да га пусте из ове тамнице и прихвате његову помоћ? И будући млади краљ, иако Александров син, заслужује његову саветодавну помоћ. Остале ће игнорисати. Зар га нису довољно казнили, зар није довољно њихове безосећајности осетио на страشان начин, који се претвара у доживотни затвор. Није могао да се не сети тренутка Александровог убиства у Марсеју. Иако су се крвнички мрзели, иако је било јасно да, док је Александар жив, милост не може да очекује, ипак је задрхтао и скоро се онесвестио од шока на вест о атентату. Данима није могао да се смири. Шта је значило убиство краља за домовину, за породицу, за њега самог? Горко се покајао због свих ружних речи и псовки

којим је немилице испуњавао своја писма, у гневу, схватајући да је жив покопан у паклу.

Очекивао је, не, то је блага реч, био је сигуран да ће династичко породично веће укинути његов противзаконити азил, затвор, после Александрове смрти. Одлука породичног већа да му се боравак у азилу продужи, јер његово здравствено стање „се није поправило“, био је шок који је једва преживео. Сада је осећао трнце по целом телу, осећао је да ово писмо носи добру вест. Коначно ће бити слободан и одмах ће се ставити држави на располагање јер нови светски рат се опасно приближио граници Југославије.

Стигао је до куће. На степеништу се окренуо.

– Јоксиме, хвала ти.

Јоксим лупи петама, Ђорде уђе у свој стан. Не, не, не...! Још једно хладно одбијање, још један тресак вратима тамнице који је осетио таквим интензитетом да је почео да урла као звер у агонији. Ма колико сестрино писмо било утешно и топло, нежно као и увек, њен напор да га ослободи није уродио плодом. Принц Павле био је неумољив, хладан и безосећајан као увек. Ђорде је у бесу демолирао оно мало намештаја што је било у кухињи, побацао столице, преврнуо сто, бацио се на под и заридео. Нема спаса, нема помоћи. После петнаест година заточења био је гурнут дубље но икада. Ридео је неутешно, гласно, запевао и плакао из груди, из целог тела. Није било граница његовом јаду и немоћи. Изгубљен, заборављен, прецртан, заувек.

www.Балкандownload.org

Тринаесто поглавље

Петар је цео дан био у бунилу. Није могао да се разбуди, избистри ум. Ноћ у којој је постао убица недужног човека била је невероватна, нестварна по садржају, али је знао да је била и те како стварна по исходу којим се завршила.

Није приметио кад је пао мрак. Није приметио ни храну ни воду коју су му оставили поред кревета. Није видео људе око себе, није разумео шта му говоре болничари који су га обилазили.

Није се опирао кад су дошли по њега. Више су га вукли ходником него што је корачао. Ноге га једноставно нису слушале.

Није му било јасно где су га довели. Једва да је регистровао уређаје, медицински сто, инструменте и велику, масивну столицу на средини собе. Ставили су га да седне и дебелим кожним каишевима му везали руке, сваку ногу посебно а дебели каиш преко чела приковао му је главу забачену уназад. Један болничар му је ставио гумени прстен у уста.

Ушао је доктор Војновић у својој белој кожној опреми. Пришао је и посматрао Петра.

– Дошли смо и до ове фазе... Некако сам предосећао да ће то ипак да се деси... без обзира на педигре манире и памет.

Петар га је нетремице посматрао. О чему овај лудак говори... Лудак, да, ово је опасан лудак, само није могао да разуме чему ово... и шта значи овај увод.

– Ниси слушао моје савете...

Узео је палице за електрошокове.

– ... ниси схватио своје место...

Дао је Петру први удар. Петрово тело је просто одскакивало у столицу, колико су везови дозвољавали. Из уста се извило цвиљење рањеног пса и пљувачка и пена је кренула из углова усана.

– ...ниси показао понизност и поштовање, а такви нису пожељни у овом свету. Како се осећаш...? Добро? Можда ћеш

сад разумети. Слободу немаш ако ти је неко не поклони, не можеш сам себи дати слободу колико ти се свиђа...

Дао му је други удар. Петрово тело се још страшније трзало, а урлик и јецаји су се пробијали кроз гуму у устима.

– ...Живимо у свету контролисане слободе и што пре људи то схвате, то ће се патња пре завршити... Они који не схватају ову просту истину, проживеће патњу, а кад им мозак буде спржен, онда се питање слободе неће ни поставити...

Дао му је трећи удар. Кратко, са разарајућом фиксношћу. Петрово тело се напнуло као лук а онда клонуло. Био је у несвести. Доктор Војновић је с гађењем на лицу, посматрао клонуло тело за тренутак, а онда се окренуо болничарима.

– Однесите га у собу, биће он добро. Можда једном...

Док су га носили, Петрово тело није било његово, његов ум није постојао, само слике пред очима, као замрзнути филм, неког лета, боца пића, беле кошуље и свилене кравате причвршћене иглом и жирадо шешир. Није стајао ни на чијој глави. Стајао је у ваздуху, као да га је невидљиви човек ставио на тренутак... Невидљиви човек.

Четрнаесто поглавље

Петар и његов друг Жарко седели су у башти ресторана. Испред њих сладолед и сода–вода. Лето је, врућина, они елегантно обучени, као деца из вишег слоја. Башта отменог ресторана *Ал Парис* полако се празнила, приближавало се подне, у башти су седела њих двојица и две девојке на другом крају баште, Келнер је спуштао перду помоћу великог кључа који је окретао. Жарко је кашичицом мрљавио сладолед испред себе.

– Могли бисмо на Саву, видиш да жега убија...

– Можда бисмо и могли али је глупо да идемо сами.

– Па ти онда позиви оне две женске, сигурно ће пристати, и њима је топло.

Петар устаде и без трунке размишљања приђе столу двеју девојака.

– Ја сам Петар Стојадиновић, оно тамо је мој друг Жарко Јојкић, ако бисте биле љубазне да пођете са нама на Саву, ми вас позивамо.

Девојке се згледаше, једна од њих, лепа смеђок девојка са сламнатим шеширом на глави, не рече ништа, само га је Ијубопитијиво посматрала, друга, изразит маркантна црнка, са турбаном на глави, рече:

– Што да не, али костими нам нису ту. Ја сам Вера Тадић.

Кокетно пружи руку коју Петар прихвати и учтиво се наклони.

– Добро, отићи ћемо по њих, зар не?

– Слажем се.

Девојка са шеширом такође пружи руку Петру, који је задржа секунд дуже, док је говорила:

– Баш сте љубазни. Ја сам Мими Трандафиловић. Петар се и њој отмено наклонио и видело се да му је то било лако и добро увежбано. Окренуо се и махнуо келнеру.

– Да платим, молим вас.

– Све заједно, и оно што су госпођице имале?

– Да, да.

Даде келнеру велику новчаницу. Келнер се наклони у знак захвалности. Петар се обрати девојкама и Жарку који је пришао.

– Изволите, кола су одмах ту. Код кога ћемо прво? Мими с осмехом на уснама рече:

– Идемо код мене.

Аутомобил је јурио улицама опустелог Београда, жега је све потерала, или на плажу или у дубоку хладовину кућа. Петар је возио алфа ромео кабриолет. Жарко се обрати Вери:

– А где је ваша кућа, госпођице?

Очигледно је било да су већ посетили кућу госпођице Мими, то се видело и по томе што је била другачије одевена, своју елегантну дамску летњу хаљину заменила је спортским комплетом. Вера је одговорила:

– Ја станујем у Крунској улици.

Петар тог тренутка нагло скрену улево, девојке цикнуше а Жарко искористи тренутак да падне Вери у крило.

– Шта ти би, човече?

– Да се девојке не предомисле.

Смех и раздраганост која је расла били су довољан одговор, док је аутомобил клизио по усијаном асфалту. Дошло је до промене за воланом. Возио је Жарко, с белим качкетом на глави, а Петар је седео између девојака на задњем седишту. И Вера се преоденула, на крилу је држала велику платнену торбу, са пешкирима и другим ситницама. Петар се, глумећи блазираног аристократу, обрати Жарку.

– Хоће ли господин шофер да одвезе до нашег стана, како бисмо и ми узели купаће костиме?

– Да, милорде, по хиљаду пута да. Глупирајући се све време, Жарко улете кроз широку отворену капију. Нађоше се на шљунковитој стази која је водила према кући. Видело се да припада богатој породици, Стојадиновићима. Кола стадоше пред степенице које су водиле у кућу. Жарко је и даље глумио возача, отворио је врата кола свима, и сви заједно пођоше уз велике степенице. Напред је ишао Петар, откључавши врата уведе их у пространи хол из кога су водиле степенице на спрат. У холу је владала пријатна хладовина а дебели црвени тепих на степеништу ублажио је њихове кораке. Петар је, као домаћин,

ишао први, за њим девојке, на зачељу Жарко, који је са задовољством посматрао зањихане бокове девојака испред себе. Ушли су у пространи салон–библиотеку, са полицама препуним књига и тешким намештајем у дуборезу. Петар најпре приђе великом кабинету у који је био уграђен грамофон. Отвори га, нађе плочу, са грамофона се зачу музика, свинг америчког бенда. Девојке се сместише у удобне фотеље. Жарко је био више него услужан.

– Чиме да вас послужим?

Девојке се погледаше. Вера се огласи прва.

– Зар нисмо пошли на Саву?

– Јесмо, али ништа не смета ако бисмо нешто попили.

Веру ово тумачење није изненадило.

– Добро, ја ћу шери.

Мими се брзо сложила.

– И ја ћу исто.

Жарко поче да копа по бифеу, чучао је и тражио. Петар изађе из собе, Жарко се окрете према девојкама с благим разочарањем у гласу:

– Жао ми је али нема шерија, може ли нешто друго? Мими је намигнула, глумећи мангупа.

– Зашто да не?

– Ево овде има неко пиће, не знам шта је, пише на флаши 'Дом Перињон 32'?

Девојке викнуше углас, „може“, и „важи“, Жарко се продера:

– Петре, донеси лед!

Из дубине куће Петар се одазва.

– Добро, доносим.

Жарко стави флашу и четири чаше на покретни сточић и гурну га према девојкама. Сточић се заустави тачно пред њима. На врата уђе Петар. У рукама је носио металну кофицу за вино у којој је звецкао лед. Угура флашу унутра и обмота је сервијетом. Сео је на наслон Мимине фотеље. Жарко затвори бифе и седе на под поред Вериних ногу. Петар се нагну и са стола дохвати дрвену кутију, отвори је и све понуди цигаретама. Девојке запалише. Јако сунчево светио падало је кроз прозор и правило

круг на писаћем столу и поду. Вера, отпухујући дим високо у ваздух, упита:

– Докле ћемо да останемо овде?

Жарко ноншалантно одговори:

– Док се шампањац не охлади и...

– Док га не попијемо.

Петар је довршио реченицу а Мими се одмах сложила.

– Добро. Важи.

Кроз сунчев зрак на столу играло је хиљаде честица прашине.

Сноп светла са стола се померио неприметно и полако нестао.

Жарко, Петар и девојке седели су готово у истом положају као и на почетку. На столу је стајала празна флаша шампањца, у чашама је било још по гутљај пића. Петар устаде са наслона фотеле и приђе прозору.

– Биће олује.

Мими снено прошапута:

– Значи, пропаде одлазак на Саву.

Жарко, пун енергије, подиже атмосферу.

– Не дремајте, можемо да попијемо још шампањца. Девојке климнуше главом.

Гром прасну изненада, после се све стопи у континуирану грмљавину. Ветар подиже завесу, у собу поче да улеће прашина из дворишта, напољу је почела да бесни летња олуја. Петар устаде да затвори прозор, борећи у са завесом коју је ветар надувавао као једру, које се обмотавало око Петра. Вратио се девојкама и Жарку који је припремио другу флашу шампањца. Мими обриса Петрово лице на коме се задржало неколико капи кише. Он је кавалерски пољуби у руку. Жарко одмак отвори шампањац, Вера руком узме лед из кофице и стави сваком у чашу. Жарко подиже своју чашу и театарално издекламова:

– За ново другарство. Живели!

– Живели...!

Грмљавина и киша су тутњали, вода је ударала у прозоре. Петар се са наслона полако спустио у фотелју поред Мими. Иако је била широка, седели су једно уз друго стешњени. Паде му на памет један предлог и сав озарен, рече:

– Како би било да пробамо костиме за купање, сад кад нам је излет пропао?

Вера поскочи у фотељи.

– Колосално!

Мими је одмах показала своју практичну страну.

– Али где ћемо да се пресвучемо?

Жарко, као да је очекивао питање, одмах предложи.

– Ево, овако, померићемо фотеље једну до друге и то ће бити мали параван. Ви се сагните иза и преобуците се, нас двојица ћемо иза стола. Важи ли?

Девојке углас:

– Важи!

Жарко и Петар померили су фотеље, заједно с девојкама у њима, на једну страну салона. Нестале су иза, Вера је узела своју платнену торбу. Преко наслона фотеље видео се само Мимин шешир, па и он нестаде. Жарко и Петар одоше иза огромног писаћег стола. Са грамофона се чула музика, борећи се с грмљавином која се удаљавала. Иза фотеља се ништа није видело, само су се на наслону појављивали делови женске одеће. Писаћи сто је такође био затрпан стварима које су са себе побацали Петар и Жарко. Ручица грамофона дошла је до краја и почела да гребе плочу. Девојке су прве викнуле:

– Готове смол

Жарко и Петар искочише иза стола. Девојке су већ стајале наред себе у купаћим костимима. Вера је имала бели костим из два дела који се са укрштеним тракама везивао преко стомака. Мими је била у црном костиму који је имао мале ногавице. Петар и Жарко су носили скоро идентичне црне купаће гаће са танким белим каишевима. Стајали су и гледали једни друге. Били су млади, слатки и леви и то се видело на сваком лицу, дивљење пред призором који је свако посматрао. Девојке су биле срамежљивије и после неколико тренутака покрети рукама, с којима нису знали шта да раде, почели су да одају њихову нелагодност. По обичају, Жарко је премостио и овај тренутак.

– Сад је тренутак за шампањац.

Девојке једва дочекаше и дограбише чаше. Петар је сипао свима. Шампањац се пенио и изливао из часа, сви су пили

надушак. Поседали су по поду. Жарко је легао потрбушке, окренувши се према великој лампи, имитирајући сунчање. Вера је пришла и почела да га маже шампањцем као кремом за сунчање. И Петар је из флаше сипао шампањац у шаку и почео да маже Мими. Забава је почела да се претвара у лудорију. Грмљавина се чула све ређе, негде далеко. Киша је падала уједначено, без олујних удара. Жарко је обрисао руке о Верин костим, отишао до грамофона и пустио из почетка исту плочу, у том тренутку Петар скочи и продра се:

– Кров, кров!

Сви га збуњено погледаше.

– Кров!!

– Какав, бре, кров?

– Заборавили смо да спустимо кров од аутомобила! Вера је одмах устала.

– Па шта чекамо?

Петар је нестрпљиво скакао у месту.

– Сви за мном!

Појурише сви на врата. Жарко последњи изађе и залупи врата. Соба остаде празна, плоча је свирала. Врата се поново отворише, улете Жарко и зграби отворену флашу, пође ка вратима, онда му се учини да је то недовољно, па зграби још једну. Петар и девојке су трчали низ степенице, а Жарко је заостао, носећи у свакој руци по флашу.

Испред куће их запљусну летња, густа, топла киша. Очас су били мокри. Сјурише се према колима. Петар отвори врата, вода јурну напоље, као да је неко пљуснуо велику кофу. Девојке отворише остала врата док је Жарко чекао да ускочи на седиште. Вера се оклизну, Жарко баци флашу на задње седиште, придржа Веру. Седоше напред Мими позади, док је Петар подизао кров аутомобила и превлачио га напред, до шофершајбне. Девојке су подизале прозоре са своје стране, Петар и Жарко са своје.

Киша је једнолично добовала по крову и обливала ауто са свих страна. Неко споља би, упркос кишној завеси, могао јасно да види ликове у аутомобилу и потезање шампањца из флаше. За неколико минута стакла се замаглише. Ветар је тресао гране у

башти и кидао покисле руже. Аутомобил је стајао испред куће, киша је падала и нико не би помислио да у колима има неког, али то и јесте био најлепши део приче овог лудог дана. Са заустављеном сликом која се претвори у црну мрљу.

Петнаесто поглавље

Принц Павле је ушао у кабинет у Белом двору некако оклевајући, као да му редовни састанак са саветницима неће пријати. Био је елегантан као и увек, енглески педантан, свеже избријан, али је био блед, с подочњацима који су уоквиривали немирне очи. Руковао се са свима присутнима, сео за сто. Сви су ћутали, очекујући да принц Павле започне састанак. Он је само лепом, негованом руком, извадио танку сребрну табакеру из унутрашњег џепа сакоа, отворио је, пажљиво изабрао цигарету, припалио је и лагано испустио дим кроз нос. Ћутао је. Коначно је први саветник, средивши папире испред себе, проговорио.

– Кнеже... Стигло је ново писмо од вашег рођака, Ђорђа Карађорђевића.

– Знам... Шта сад тражи?

– Да прочитам...

Прекиде га други саветник, мали, нервозни човечуљак с округлим цвикерима на носу.

– Колега, нема потребе да слушамо филозофске трактате . Молим вас, резимирајте нам...

– Нека... Дајте да чујемо...

Рекавши ово, принц Павле поче лагано да масира десну слепоочницу. Први саветник поче да чита:

– Господине намесниче... Прошло је доста времена од тренутка кад су ми дозволили да вам поново пишем... што ме не чуди, с обзиром на тамницу у којој живим...

Сада га прекиде трећи саветник, крупан човек, проседе косе и густих бркова.

– Молим вас, колега, прескочите то што већ знамо...

– Да, разуме се...

Настави да чита.

– ...Ваша посета Немачкој и Адолфу Хитлеру, пре неколико месеци, нешто је најбедније и најпатетичније што сам прочитао у новинама...

Погледао је у остале присутне. Сви су ћутали и гледали у сто испред себе.

– ...Нећете умилостивити Хитлера шта год предузели, а ваљда вам је јасно да је војна парада, уприличена у вашу част, демонстрација војне силе и претња, а не почаст...

Принц Павле раскопча горње дугме на својој елегантној кошуљи.

– ...Ни енглески рођаци, као ни ваша браћа масони.

Заустави се у читању, уплашен, као и остали, погледајући у Павла. Овај само махну руком да настави.

– ...вас неће подржати кад вама буде важно. Правиће се да вас не познају. Штитиће себе, а вама како буде А то како вама буде, биће поразно по српски народ...

Други саветник не издржа него прасну.

– Безобразник!

Павле рече тихим гласом:

– Теоретски је у праву... Али само теоретски. Наставите, молим вас.

– Подсетићу вас, господине намесниче, да сам резервни потпуковник Југословенске војске. Имам ратно искуство из Првог светског рата. Желим да служим нашем народу и у будућем рату.

Други саветник само што није скочио из столице.

– Он стварно није нормалан... Извините, кнеже.

– У реду је. Ђорђе јесте херој из Првог рата. Био је рањен на Солунском фронту. Али новог рата неће бити – Хитлер ми је обећао... да ће Југославија имати посебан третман...

Трећи саветник улете на шлагворт.

– Неутралност.

Други саветник се одмах сложио, први пут откад је састанак почео.

– Тако је, то је за нас идеално решење. Да се не мешамо у сукоб великих сила.

Први саветник спусти писмо на сто и, помало оклевајући, огласи се питањем.

– Ако Енглези затраже да се умешамо и нападнемо Немачку?

Павле је живнуо, сада је много активније учествовао у разговору.

– Није време да размишљамо о томе шта ће да ураде Немачка и Енглеска. Али не би ваљало да се нађемо између чекића и наковња. Завршите читање писма.

– ...Зато предлажем да ми вратите сва одликовања, која су ми одузета приликом заточења, да ми вратите чин и кад почне рат да ме упутите у јединицу на фронту. Војници су ме увек волели и поштовали...

Други саветник је сад резигнирано ширио руке.

– Кнеже, нећете ваљда услишити ове будалаштине?

– Нећу... Не знам. Данас не могу да мислим. Кад год стигне писмо из Топонице, поремети ми ум... хоћу рећи дан.

Седели су и ћутали и нико се није усудио да започне неку нову тему. Најрадије би сад сви устали и разишли се, што није било могуће. Зато су само седели и гледали негде један поред другог.

BalkanDownload

Шеснаесто поглавље

Ђорђе и Петар су седели на трему куће. Испред Петра су на гомили стајале принчеве ципеле, које је гланцао врло енергично. Ђорђе је пушио с уживањем, а шољице с кафом и џезва стајали су надокхват руке. Петар је изгледао лоше, лице непријатно жуто, очи упале у дупље, али се трудио да му глас буде нормалан, са дозом заинтересованости за оно што је питао.

– Кнеже, да ли је тачно да ваш отац, краљ Петар, потиче од Стефана Немање?

– Не знам.

– Читао сам... баш пред долазак овде... А кнез Павле од Уроша Првог Беле.

На спомињање Павловог имена Ђорђе скочи из столице.

– Не спомињи овде мог тамничара. Злотвора који је гори од Александра...

– Извините, кнеже, нисам мислио да вас повредим. Оппростите...

Принц Ђорђе је стајао држећи стиснуте песнице на челу. Стајао је тако секунд–два а онда удахну дубоко и седе. Ћутаии су. Петар је сад лагано прелазео четком преко ципеле коју је држао, смишљајући како да настави разговор.

– Кажу да је ваша сестра Јелена дивна жена...

На ове рећи Ђорђе се просто озари. Запали нову цигарету и расположено рече:

– Више од тога! Била је племенита, пожртвована и пружала ми је велику утеху... Најлепша писма која ми је икада неко писао, била су њена. Да, мислим да ме је волела свим срцем.

– Лепо је кад знате да вас неко заиста воли... Мислим да је мене тако волела моја мајка, а ја то нисам схватао...

Ђорђе га погледа Ијубопитљиво, с топлином коју Петар није приметио у његовом погледу јер је гледао испред себе у оно што ради. Разговор је попримио неку необичну топлину, али се саговорници нису гледали, као да су се плашили да онај други

не примети неки траг или поглед или интонацију која би покварила блискост која се формирала сама од себе.

– И ја неке ствари из прошлости видим данас другачије... Мислим да ме је и деда волео више него Александра. Тако видим данас...

Петар се сада огласио сигурнијим гласом:

– Мој отац је правио велике послове с Александром, тачније, с људима око њега. Тако смо ми постали богати. Али знајући мог оца и ови други су бескрупулозни пљачкаши. Оппростите, кнеже, нисам мислио да увредим.

– Не извињавај се. Не знаш ти ништа о страшним истинама... А и да знаш, коме би испричао и ко би ти веровао?

– Био сам дечак, али кад год бих видео краља, стресао бих се од страха. Не знам зашто, можда зато што је био тако уштогљен, закопчан до грла.

– Кад би знао зашто је био тако закопчан... Уосталом, рећи ћу ти. Александар је био истетовиран по целом телу, као неки Маор... Будала једна, покушавао сам да га одговорим али био је сувише тежак и чудан. Нисам успевао да продрем до њега...

Није му рекао да је краљ Александар на грудима имао истетовираног орла са раширеним крилима и број „33“, што је била масонска симболика о којој није могао да јавно говори. Седели су и ћутали. Петар је завршио с ципелама и сада је седео, обухвативши колена и спутивши браду на њих. Ђорђе је угасио допола попушену цигарету и одмах запалио нову. Петар је, не гледајући у принца, проговорио тихим гласом.

– Хоћу нешто да вам признам... Ја сам грешник коме нема спаса...

– Не разумем шта хоћеш да ми кажеш.

– Убијање болесника... то је некое жеља, а некое наређење... Обрачун са здравим разумом и Ијудскошћу... док сви не буду луди у веку луђака.

– Чудно говориш данас... Узнемирујуће...

– Тек сад почињем да назирем план свог оца и зашто ме је послао овде. Не само да ме лиши наследства него и да се освети... мојој мајци, коју није волео и пред којом се осећао инфериорно. А ја сам му ишао наруку...

Из зграде болнице изашао је болничар Добросав и журно кренуо ка њима. Издалека је почео да виче.

– Ту се кријеш, битанго! Полази одмах, да ти не изравнам леђа!

Дошао је, задихан, до подножја степеништа. Принц Ђорде га је хладно посматрао.

– Ја сам га задржао, да ми заврши чишћење...

– Није тачно, кнеже, не говорите истину. Гледам вас ја кроз прозор већ неко време. Седите и причате. А то вам је забрањено да радите са другим болесницима...

Окренуо се Петру.

– ...Полази, бре, јеси ли глув!

Петар је, не опростивши се са Ђорђем, ишао напред, Добросав за њим, гурајући га, с времена на време руком у леђа, тако да би Петар сваки пут посрнуо, скоро пао.

Седамнаесто поглавље

Масирање слепоочнице... Није желео то да ради често, поготово не пред Олгом. То је све чешће био случај, од времена кад је добио извештај од Андрије Лубурића, 1938. године. Зашто је до тога уопште дошло...? Не, не треба да се извлачи сада из те ситуације, желео је тај сусрет, сам је иницирао Лубурићев пут на Косово и његово поновно истраживање. Чак је тих годину дана с нестрпљењем ишчекивао његов повратак. Боље да није...

Тргуо се на шум Олгиних корака. Посматрао ју је с дивљењем које никада није скривао и она је то примећивала, и вечерас. Благосмеј јој се за тренутак различио на лицу али га повуче пре него стоје то Павле могао да примети.

– Да ли деца спавају?

– Да, све је у реду. Јелисавета је била немирна, по обичају, сад је све у реду... Уморан си?

– Не баш, само нерасположен. Прво ми је стигло писмо из Топонице, а онда је то изазвало ланац сећања и сада тог не могу да се ослободим.

– Чега си се сетио?

– Ништа важно... нечега што се десило пре неколико година.

– Хоћеш ли у кревет?

– Читаћу мало... Не знам, видећу...

– И ја ћу. Мада сви ови догађаји, ово лудило у Европи, рат пред вратима...

– Биће све у реду, видећеш.

Рекао је то неуверљиво и обоје су то осетили, избегавајући да се погледају. Устао је и насумице узео књигу с полице. Седели су, свако испод своје лампе и читали, повремено подижући поглед и гледајући једно друго. Насмешили би се и спуштали поглед на књигу. Волео је ове вечери свих ових година, интиму и атмосферу која би се створила оног тренутка кад би сели и отворили књиге. Али вечерас није ишло, бар њему не. Није могао да се концентрише на књигу јер му је име Лубурић било

пред очима и упорно се наметало и враћало, непријатно као зубобоља...

Мучила га је тог дана када је маршал двора увео Андрију Лубурића у његов кабинет. Снажан, дежмекаст човек, јаког врата и главе, глатко избријаног лица. Стао је мирно пред Павлом, као војник. Уосталом, то је и био у младости. Добровољац у Првом светском рату, више пута одликован. После рата се бавио књижевним радом, етнологијом и историјом. Био је сарадник Јована Цвијића, сакупљач народних песама и обичаја, о чему је писао краљу Александру, 1929. године. Живео је углавном у Никшићу, а често је путовао на Косово, чак и у Албанију. Говорио је арбанаски и имао дара за дипломатију. Познавајући менталитет људи с којима се сретао, знао кад треба да ћути, говорио мало али не узпразно, непогрешиво осећајући кад да пита оно што га интересује.

– Изволите, седите, господине Лубурићу.

– Хвала од срца, кнеже.

Сачекали су да их послуже чајем и колачима и кад су остали сами, принц Павле није могао да издржи тишину која их је заокупила.

– Па, господине Лубурићу, како је протекло ваше путовање и истраживање?

– Веома добро, поштовани кнеже... Надам се да ћете бити задовољни, а ја сам задовољан јер сам испунио задатак.

Говорио је пажљиво, одмерено, интонирајући и наглашавајући оно што је изговарао.

– Написао сам детаљан извештај и описао свој боравак у Скадру и околним селима. Срео сам се са многим људима, племенским старешинама, хоџама, старим, угледним људима. Сви су испричали мање–више исту причу, која потврђује оно што је било познато још покојном краљу Петру...

Ућутао је за тренутак, а онда гледајући право принца Павла у очи наставио.

– Кнеже, нема сумње... Деда нашег славног претка Карађорђа Петровића био је Арбанас, из племена Клименти. Звао се Ђин Мараш Климента, био је велики јунак, опеван у епским народним песмама, које сам забележио... и раније...

Принц Павле није показао изненађење, ни гестом ни речју. Знао је ову породичну тајну, легенду скоро. За њу је знало мало људи, неки академици Српске краљевске академије наука, неки људи из војске, а на Косову и Метохији и у Црној Гори то се знали али су људи избегавали да о томе гласно говоре.

Арбанашко племе Климента живело је више Скадра. Били су католици, пљачкаши и ратници, тврди, постојани људи. Сећао се да је прочитао све што је било доступно о Климентима, а у својој архиви имао је сачуван и текст венецијанског племића по имену Марио Болицца, који је о Климентима забележио следеће:

„У близини Пећи и четири дана од Котора, налази се пространа долина, испресјецана са више ријека, богатих рибом. Мјесто дивно и плодно звано Плав. У овој плодној равници било је пуно богатих села већином разрушених и напуштених данас године 1613. због пљачки и упада брђана Климента, њихових сусједа... Ослобођени од тираније турске, својих угњетача, ови брђани, да не би у љенствовању смлинтавили, дадоше се на пљачку и са својим четама доспијеше чак до Филипоља (Пловдив).“

– Значи, тачна је и легенда о делегацији Климента која је посетила краља Петра?

– Јесте, кнеже, тачна је. Дошли су и дали реч краљу Петру да може слободно да се повлачи преко територије Албаније, а да они гарантују слободан пут. Ко буде нападао српску војску имаће с њима посла. Тако је и било, два племена нису поштовала бесу коју су дали Клименти и нападали су на исцрпљене српске војнике. После рата, Клименти су скоро истребили ова два племена, јер су им укаљали образ.

Заћутали су за тренутак, а онда је Лубурић наставио.

– У архиву имате писмо, а ја вам могу потврдити до у детаље, јер је то део усмене традиције Срба и Арнаута у срезу шарпланинском код Призрена. Ваш бесмртни предак вожд Карађорђе добежао је однекуд у село Мачетево и становао неко време. Ту су на њега напали Арнаути од племена Аћ из села Бурника. Он је убио двојицу и с братом одбегао у шуму. Њихове фамилије склони Карадорђев побратим Демо Кољин Краснић и после 32 дана поможе Карађорђу и његовом брату да с фамилијама побегну у Србију.

При расстанку, Карађорђе поклони побратиму Дему једну чувену босанску пушку којом је побио нападаче из Бурника. Ту пушку су чували Демо и његови потомци као светињу и 1913. године предали је српском начелнику овог среза, да је пошаље краљу Петру.

Тамо не знају шта је било даље с овом пушком. Вама није нико ништа јављао, нити њима захвалио на овако великој пажњи. За све време турске управе, ова породица због те пушке и својих веза са Карађорђем и симпатија према његовим потомцима била је у немилости код турских власти.

Према арнаутском а и нашем обичају ред је на поклон одговорити поклоном. И пошто нису ови Краснићи за ову предату пушку добили ни хвала, ја Вас молим да Ви учините неки новчани поклон Мустафи Ибраимову Агушу из села Вранића. То би имало лепог и великог одјека међу Арнаутима тих крајева и било би политички, поред човечанске дужности.

У току овог подужег излагања Лубурићевог, кнез Павле се несвесно био нагнуо ка свом саговорнику а његове очи су засијале сваки пут на спомињање Карађорђевог имена.

– У праву сте, господине Лубурићу. И ја сам добио нека писма, од бившег француског конзула у Скадру, по том питању. Сећам се једног догађаја... мој отац ми је причао, како је кнез Александар, отац краља Петра, говорио краљу Петру да промени крсну славу. Ја бих је променио, говорио је Петар, да смем од Светог Климента. Када је на Цетињу променио краљ Петар своју славу, запалила му се кућа и умало није сва изгорела.

– Јесте, кнеже, то је тачно. Постоји забелешка у архиву да су све новине забележиле крсну славу династије Карађорђевић, која се прослављала 25. новембра, у дану свештенумченика Климента Римског.

– Причао ми је краљ Александар да је 1933. године рекао једном албанском прваку, који није био Климента, већ је био из Албаније, да он и његов отац, влада и генералштаб за свој живот треба да захвале томе што су Клименте.

– Кнеже, они се и данас поносе тиме, јер су и Клименте и поарнаућено племе Хоти српског порекла и род су са

црногорским брдским племенима Васојевићима, Пиперима и Озринићима. Не смемо заборавити племе Краснићи, и они су род Васојевића. Племe Гаши је род са Бјелопавлићима, и они су чувари манастира Дечани, много крви је проливано у одбрану српских светиња, јер се они сећају свог порекла. Као и племе Бериша, они су били Срби. Много неправде им је нанесено, кнеже, а они су српског порекла и то знају.

Заћутали су. Лубурић се мало узбудио, зацрвенео у лицу. Принц Павле је замишљен, из дуге муштикле, повлачио дим и онда га у танком млазу испуштао пред себе

– Господине Лубурићу, ваш истраживачки рад, ево већ десет година, даје сјајне резултате. Веома сте ме задужили, и лично и нашу династију.

– Част ми је да вама и домовини увек будем на услузи.

Принц Павле је климнуо главом али његово озбиљно лице, као и увек, показивало је да је занет размишљањем.

– Господине Лубурићу, замолићу вас за дискрецију. Ви извештај предајте где треба, ја ћу већ добити пропис... Ово и даље остаје у кругу породице и што мање будемо о томе говорили, то боље... Ја ћу, наравно, обавестити будућег краља, престолонаслеђника Петра, о овим стварима, кад за то дође време. Хвала још једном.

Лубурић је прихватио кнежеву руку с поштовањем, војнички се, оштро, наклонио. Већ следећег тренутка принц Павле је утонуо у мисли, пушећи и дувајући дим, зурећи кроз прозор у парк двора.

Осамнаесто поглавље

Соба за посете била је обична, неугледна, без намештаја, сем стола и две столице постављене једна насупрот другој. Крај врата стајала је још једна столица за чувара. Мими Трандафиловић је била лепа, елегантно обучена, несвесна своје кокетности. У овом суморном простору голих зидова то је још више долазило до изражаја.

Чувар је увео Петра, бледог, са подочњацима и црним колутовима око очију достојних једног ракуна, у изгужваном оделу „за посете“. Застао је изненађен, Мими је вероватно била последња особа коју је очекивао да види као посетиоца који је дошао њему. Изненађен поглед трајао је само секунд а онда се маска суморности поново вратила на његово лице.

Мими је сигурно била шокирана његовим изгледом али је жеља да му приђе и можда га загрли, упркос потпуној изгубљености, заустављена оштром чуваревом примедбом.

– Без физичког додира. Забрањено је.

Сели су једно насупрот другом, ћутећи. Петар изгледао одсутно, није чак ни гледао у њу, барем не у њено лице. Она је руке у белим, рупичастим рукавицама подигла до висине груди и трудила се да не заплаче. Кад је тај тренутак минуо проговорила је слабашним гласом.

– Како си? Како се осећаш?

Одговорио је мирно, у његовом гласу се није осећао ни бес, ни лажна веселост.

– Одлично се осећам. Зар се то не види на мени?

Мими је почела да говори, журећи, плашећи се, можда, неке његове непримерене реакције.

– Видиш, било ми је веома тешко да добијем дозволу за ову посету... и од мојих родитеља и од твојих. Твој отац је био врло љубазан на крају, дао ми је кола и возача, и госпођу Томић да ме прати...

– Шта ради стари лопов? Не, не, немој да ми кажеш. Не интересује ме.

Заиста је тако и изгледао. Незаинтересован. Мими је наставила.

– Директор болнице био је љубазан... Каже да се твоје стање поправља.

– Лаже. Ово је азил за умоболне, а не болница.

– Добро, не мораш да будеш толико груб... Петар ју је сада пажљивије погледао.

– Шта је разлог ове фасцинантно изненађујуће посете?

– Желела сам да те видим... и да се поздравим с тобом... Ја, заправо цела породица, путујемо за Турску. Твој отац исто мисли, да напустимо земљу ако буде рата...

– Стари јазавац би да извуче дупе на време, пардон – задњицу.

Почео је да се смеје, скоро хистерично, иако је изгледало да му је све ово заиста било смешно, и да лупа длановима по столу. Чувар се умешао са своје столице.

– Престани са ударање, иначе прекидам посету.

Петар се смирио,

– Тако значи... пацови беже јер ће брод да потоне.

– Ја не бих ишла, али немам с ким да останем у Београду... Мама је на ивици нервног слома, већ због саме идеје да те посетим а о другим стварима да и не говорим... Ја бих волела кад би и ти ишао с нама... али кажу да твоје лечење још није завршено...

– Како да не... Није још ни почело, а о завршетку је рано говорити.

Сад је већ деловао живахније у разговору, руке је ставио испред себе на сто.

– Расплакаћу се... како то говориш?

Био је миран. Сада ју је гледао у очи, говорио је благо али речи су биле као мачеви, уперене право где треба.

– И да могу да идем – где? У Турску. Шта да радим тамо? Да једем леблебије и пијем бозу по цео дан? Не... Лепше је овде, у трулој Европи. Зар ти се не допада смрад лешева који ветрови доносе из Европе? Мени се допада. И авионске фотографије градова који горе... Лакше ми је кад видим да има оних којима је горе него мени... Био сам глуп, био сам врло наиван и врло

глуп... Дежурна будала којом су сви манипулисали, а ја сам само желео да ме неко воли.

Мими је била потпуно смлаћена његовим речима. Једва је прошапутала.

– Ја те волим...

У Петровом гласу осетио се трачак нежности, потпуно у супротности с оним што је рекао.

– Не. Не волиш ме. Да смо имали више времена, да смо старији и зрелији... овако, нема наде. Горим као свећа која неће дуго... Сада ми не треба љубав... Тражим да ме неко мрзи, да бих ја мрзео више. Желим да окончах овај погрешни живот, желим да ме униште, јер већ уништавају све што волим и већ су умрли сви које сам волео.

Сад је већ говорио са жаром, био је скоро онај препознатљиви Петар.

– Идем на гроб твоје маме... упалим свећу...

– Хвала ти за то. Али ни то није више важно. Желим да ме заборавиш, што је пре могуће. И да живиш срећно, у будућности. Можда ће бити боља од овог пакла у коме смо.

Насмешио се. Можда себи, због ових речи које су подсећале на срцепарајуће текстове остављених љубавника у петпарачким романима. Наставио је, јер она је ћутала а сузе су почеле да цуре, скоро неприметно, низ њене образе.

– Какав апсурд, какве мрачне мисли. Седим у овом дивном санаторијуму а спомињем пакао... У ствари, пакао је санаторијум у односу на ову болницу...

Мими је почела да се смеје и да брише сузе.

– Чувари нису тако лоши. Негде између анђела и ђавола. Не знам само који су дежурни данас

Његову сатиричну инспирацију прекиде глас чувара.

– Прекини са лупетање и завршавај посету

Мими су загушиле сузе.

– Желим ти... Желим ти...

Није могла да настави. Петров глас је сада заиста био нежан.

– Немој ништа да ми желиш, јер се неће испунити. Чувај лепе жеље за себе. И бежи, ако можеш. Од својих родитеља, од људи

као што је мој отац... Ако то можеш да ми обећаш, онда ћу то прихватити и држаћу те за реч.

– Обећавам.

Петар је устао. Ни њему није било јасно да ли је то желео да уради или не, али је осећао да сада мора да пресече.

– Морам да идем. Морам да вратим одело, позајмио сам од гробара...

Чувар је такође устао и процедио кроз зубе.

– Зврдове,.. маму ли ти...

Зграбио је Петра за рукав и повукао га кроз врата. Петар се осврнуо, у задњој секунди пре него што ће је изгубити из вида, погледао у њено скамењено лице и тело скљокано у столици. На лицу му је остао грч очаја, којег није био свестан.

Деветнаесто поглавље

Ђорђе је седео на трему, сам. Није га погађао простаклук Добросава или Михајла, био је изнад тога, и изван, ако је могао тако да каже. Неки неухватљиви импулс, неки блесак у углу свести, отворио је сећање на највећу мистерију његовог заточеништва. Иако се то десило не тако давно, 1939. године, није могао да се сети да ли је било касно пролеће или почетак лета.

Покушао је то да утврди годину дана касније али на његово запрепашћење, у евиденцији болнице та посета уопште није била забележена. Његово свакодневно окружење, стражар Јоксим и други, тог дана су били у касарни у Нишу да задуже нову опрему. Све је изгледало као потпуно нестваран догађај али саговорник и разговор били су тако упечатљиви да то није никаква фантазија могла да произведе.

Није приметио кад је гост стигао тог јутра. Вероватно док је био у шетњи. Таман је сео у плетену столицу на трему кад су се на другој страни парка отворила врата управне зграде. Изашло је неколико људи и чувара. Гости су били у црним оделима, с црнини шеширима на глави. Само један није био. Из ове даљине јасно се видело или, боље рећи, осећало, да је другачији. Био је обучен немарно, у згужвано одело чудне боје, час тамносмеђе, час црвенкасто. Бела кошуља и искривљена кравата очигледно му нису пријали. Ђорђе је с интересовањем посматрао његову крупну, округлу главу, буљаве крупне очи, меснате усне.

Овај човек и Михајло чувар издвојили су се из групе и лагано кренули ка Ђорђу. Чекао их је с радозналошћу јер није познавао човека. Када су Михајло и гост стигли до подножја трема човек се зауставио. Лагано је окренуо главу и погледао Михајла. Десило се нешто чудно. Обично дрски стражар сада је био непокретан, без реакције, хипнотисан. Стајао је неколико тренутака загледан у дубоке црне очи а онда се окренуо и без речи отишао. Човек је погледао принца Ђорђа и, иако му је лице

било озбиљно, чинило се као да жели да се насмеши крајичком усана.

Руковали су се. Стисак је био снажан, дефинисан.

– Принц Ђорђе Карађорђевић...? Ја сам Алистер Кроули.

– Драго ми је, господине Кроули... Чему имам да захвалим на овој посети?

Сели су. Кроули је посматрао принца.

– Дошао сам до неких пријатеља у Србији, и после разговора с њима замолио их да ми омогуће овај сусрет. Хвала што сте ме примили.

– Не одлучујем о томе. Обично и не знам да ли неко жели да ме посети или не. Али ваша посета ми није непријатна, иако је неочекивана. Морам да признам да ми прија да са неким разговарам на енглеском. Дуго нисам имао прилике...

– Утолико више ценим вашу одлуку да прихватите разговор са мном...

– Видећу... Зависи о чему ћемо разговарати.

Заћутали су за тренутак. Кроули је из џепа сакоа извадио дугу лулу и дуванкесу. Принц Ђорђе је одмах реаговао.

– Да ли сте за кафу? Кувам одличну кафу... бар тако мислим.

– Одлично, ја сам велики љубитељ кафе. Само да је јака и да је шоља велика.

Принц Ђорђе је ужурбано устао и кренуо ка кухињи. Ускоро су с уживањем сркали кафу, заваљени у фотеље, испружених ногу, Кроули с лулом у зубима, Ђорђе са цигаретом из које је вукао дим пуним плућима, затворених очију. Дошао је тренутак да започну разговор и обојица су то знали. Одлагали су тај тренутак још мало, уживајући у задњим секундама пуним неизвесности и неке пријатне језе коју су осећали дуж кичме.

– Ваша висости, да ли знате чиме се ја бавим?

– Знао сам, давно, давно... док сам пратио штампу. Били сте јунак скандалозних рубрика.

– Да, давно. Али зато што малициозни људи нису схватили суштину оног чиме се бавим.

– Знам, извините, нисам мислио да вас увредим.

– Нисте ме увредили. Превише дуго срећем се са предрасудама да би ме то данас погађало... Бавим се

откривањем старе историје, старих знања, скривених и искривљених кроз векове и миленијуме.

– Врло интересантно.

– Сад сте зазвучали као прави снобовски рођак енглеске круне.

– Молим?!

– Без љутње, Ваша висости! Нисам потегао оволика пут да бих траћио ваше време. Поготово не у условима у којима живите. Ово није место за шалу и празно трућање. Са симпатијама гледам на вас и надам се да ће се ваша судбина променити, можда овај сусрет томе допринесе.

– Разумем... Морате да схватите мој положај и моју борбу, која траје већ тринаест година.

– Ваш положај је значајнији него што можете и да претпоставите. Ми смо то одавно знали.

– Ко сте то „ми“?

– Адепти скривеног знања. Трагачи за смислом људског постојања. Чуvari будућности.

Заћутали су за тренутак. Кроули је поново припалио лулу. Принц Ђорђе га је посматрао с нескривеним ишчекивањем, први пут.

– Чиме ја могу да вам помогнем, господине Кроули?

– Оним што знате. Оним што ће можда одлучити судбину човечанства, не само у овом веку, него и у будућности.

– Шта би то било?

– Видите, принче, наше информације потврђују да ће Немачка за неколико месеци започети велики рат. Биће то не само рат оружјем у овој димензији већ и магијски рат на астралу.

– Не знам ништа о томе.

– Верујте ми. Ово ће бити најстрашнији рат у историји. Подићи ће се пакао и сви анђели пакла да прождру све што постоји.

– Чудно је да то кажете ви, декларисани сатаниста.

– Никада нисам био оно за шта ме је оптуживала хришћанска црква. Сатаниста!? Измишљотине за заглупљене провинцијалце и биготне, лицемерне клерике! Њихова морална корумпираност кроз две хиљаде година уништила је Исусово учење, изврнула га и они ће да суде другима! Лицемери тада, лицемери сада!

Ова жестока провала рећи које су шибале, оставиле су принца Ђорђа мирним. Ђутао је и посматрао Кроулија. И овај се смирио, завалио у фотељу и наставио мирно да излаже.

– Наравно да сам највише проучавао египатску магијску праксу. Она је најстарија и најделотворнија... Ту су почела да ми се отварају... не само чула него су до мене почела да стижу и сазнања која нису званична историја и која се не могу наћи у књигама или уџбеницима... Контактирао сам са најумнијим људима у разним земљама, историчарима, езотерицима, филозофима, свима који би могли нешто да ми кажу... Прошле су године док се слика није уобличила.

– Зашто је то тек сада толико важно?

– Зато што је нацистички режим и магијски.

– Магијски?

– Да, опасно магијски. Та магија већ делује.

– Господине Кроули, претпостављам да сте ви стручњак за ту област. Ја нисам. Сад ми заиста није јасно зашто смо се срели.

– Можда ми можете помоћи да нађем нешто у Србији, што је од непроцењивог значаја за решење... Мораћу да вам испричам део непознате историје и да видим шта знате о томе.

– Почните, има мало ствари у животу које ме могу изненадити.

– Колико добро познајете старозаветну историју?

Поново је пажљиво пунио лулу док је принц Ђорђе размишљао.

– Само онолико колико пише у Старом завету.

– Не сумњате да се прича са фараоном и Мојсијем десила у Египту?

– Не. Зашто бих сумњао?

– Па, није се тамо десила. Ми знамо да је Горњи Египат простор Балкана, Србије. О томе ми је причао и један хасидски рабин и један суфи учитељ кога сам упознао у Египту.

– Да нисте онај који јесте, мислио бих да сте шаљивџија.

Кроули се завали у фотељи која зашкрипа од његове тежине.

– Видите, историја је нешто сасвим друго од оног што мислимо да знамо. Можете да ми верујете на реч или не морате, немамо превише времена за разговор. Само овај дан.

– Вероваћу вам... бар мислим да хоћу.

– Добро. Старозаветна историја врти се око два народа, тачније речено око две групе народа и племена, оних семитског порекла и оних аријевског порекла. Најстарији народи семитског порекла су Египћани и Вавилонци, најстарији народ аријевског порекла су Срби, који се нису увек тако звали. Да ли је до сада ова прича у реду за вас?

– Јесте, иако видим да ће бити необична.

– Да. Стари историчари, Херодот, Плиније и други, писали су о Србима, иако то данас не тумачимо на прави начин. Наравно, ту је и германска историјска школа, извор лажне историје Европе и света.

– Нисам то знао. Да ли је то важно?

– Веома. То је основ лажног мита о Немцима као аријевцима који је данас прерастао у политичку доктрину Хитлера и његових следбеника. Управо зато је његова мржња изражена против старих библијских народа, Јевреја и Срба. Читали сте *Мајн кампф*? www.Balkandownload.org

– Нисам. Нити имам намеру.

– Наравно, не знам ни како бисте ту књигу добили овде... у болници.

– Не бих је добио. Али знам да нам Немци не мисле добро. Нису ни у Првом светском рату.

– Вратићу се на претходну причу иако бих волео да причам с вама и о савременим темама. Старих тема такође има превише и митова који су лажни и измишљени. Просто је немогуће све то похватати. У Лондону сам разговарао с једним лингвистом који познаје ваш језик и он ми је разјаснио много тога.

– Можда и ја могу да помогнем на том плану.

– Биће ми драго, јер идемо у истом правцу. Ево вам неколико назнака. Десет божијих заповести које је Јахве дао Мојсију биле су написане којом азбуком? Хебрејском? Не, тада није постојала хебрејска азбука. Можда је било написано египатским хијероглифима или неком другом азбуком, пореклом из Винче, ако је Горњи Египат био Балкан?

– Звучи ми и необично и логично.

– Сада да се вратим на порекло Срба. Да скратим причу, Срби нису Словени. Могао бих да напишем студију о томе али немам

времена ни разлога да ја то радим. Срби су потомци библијских племена Венијамин и Дан. Сећате се библијске приче да је племе Венијамин, наводно, отимало жене других племена па је било кажњено забраном да им се дају девојке за женидбу. Реч је о нечем другом. Пошто Венијамин племе није семитско него аријевско, семитска племена не желе да дају девојке у племе друге расе.

Племи Венијамин одлази у дијаспору, преко Средоземног мора, а део остаје у Јудеји, јер ту су били веома дуго. Дошли су као Хиксози, краљеви–пастири, како су их звали, освојили Египат, имали своје владаре који су чинили XV династију и владали Египтом од 1650. до 1535. године пре нове ере. Њихово име на египатском је искривљено од Хека–Кхасут, и значи „страни владари”. Обожавали су бога Баала, који је у Египту постао Сет. Једно сложено и многозначно божанство...

Хиксози су изданак древног племена Сакаи, или Саки из Медије, где су живела њихова браћа, племе Мади или Мада. Племи Сакаи су чувени народ Скити који је преплавио Европу и Азију и био отац свим европским народима. Најтипичнији пример, што потврђују средњовековне хронике, јесте да су Саксонци потомци Скита.

Мој пријатељ лингвиста ми је протумачио да име народа Скита долази од глагола српског језика скитати и не може бити тачнијег значења за луталице и скитаче, номаде који живе на огромном простору.

Можемо ли направити паузу и попити још једну кафу, принче?

– Наравно, наравно. Толико сте ме занели овом причом да сам заборавио на време. Чак, имам и предлог. Да ли желите да ручате са мном?

– Наравно, принче, са задовољством.

Устали су, ужурбани, радосни као два гимназијалца. Принц Ђорде је отишао да им наручи ручак а потом су ушли у кућу. Кроули је са радозналошћу разгледао Ђорђево скромни стан а онда му је правио друштво у кухињи, док се кувала кафа. Разговор је био опуштен, упадали су један другом у реч, чинило се да се налазе у неком мирном кутку Енглеске, у летњиковцу у провинцији, у којој време тече споро, а два центлмена уживају у

опуштеном и необавезном разговору. Били су вршњаци и људи који су имали тежак живот, свако на свој начин. Обојица су били изложени немилосрдном прогањању, увредама, неразумевању околине и маргинализовању, на лицемеран, неподношљиво увредљив и покварен начин. Сатанизам за који су оптуживали Кроулија био је више у људима који су га оптуживали него у њему самом. Принц Ђорђе је то осечао иако није знао детаље. Кроули је о Ђорђу можда знао и оно што Ђорђе није могао да претпостави али то није показао ниједним гестом.

Нису разговарали о томе, нису оплакивали своју судбину, нису се јадали један другом. Ручали су добро јер је доктор Војновић наредио да се припреми оно што је наручивао за себе. Није знао ко је мистериозни гост из иностранства али је налог из Београда био јасан: омогућити му разговор са принцом Ђорђем и не питати ништа. Налог је био од министарства војног и доктор Војновић га је извршио. Ипак, непријатни осећај да би ова посета могла имати негативне последице по њега, једног дана, није га напуштао. Нервозно је шетао и кроз прозор своје канцеларије посматрао двојицу мушкараца на другом крају парка.

Принц Ђорђе и Кроули су уживали у миру болничког парка. Испружених ногу, заваљени у фотељама, Ђорђе са цигаретом коју је, по обичају, страствено пушио, и Кроули који је мирно одбијао димове из своје луле.

– Па, господине Кроули, шта је даље било са славним племеном Венијамин?

– По доласку на Балкан, племе Венијамин, које је у Јудеји живело на месту где је Јерусалим, проширило се по Европи. Они су племе познато и као Венди и њихов огранак Венети.

– Ово постаје све узбудљивије. Заиста нисам знао ништа о њима.

– Племене Дан се искрцало на Пелопонезу, као и племе Венијамин. Данајци, којих су се Грци плашили, јесу племе Дан. Спартанци су такође племе Дан. Нису говорили грчки језик, носили су дугу косу уплетену на хебрејски начин, били су дивљи борци чију снагу су осетили Персијанци. Проширили су се на

север, до реке Истер, или Иштар, која је по њима добила име Дануб.

– Ово је превише за мене, господине Кроули.

– Египатски фараон и Јоасаф седели су на обали Истера, мислите ли да има у северној Африци река са истим именом?

– Не знам...

– Као што је долина Моавска заправо Моравска, то смо лако схватили... У Другој књизи Мојсијевој, глава друга, стих двадесет први, пише да се Мојсије оженио Мадијанком Сефором. Мадијанка? Из племена Мади? Мојсије се оженио Српкињом? Јако интересантно... Мојсије је центар мог интересовања и трагања... Уосталом, нико као Срби није боље и тачније написао његово име Мојсије – „Мој син је“. Име му је дала мајка, египатска принцеза, која је тако признала да га је родила а не „нашла“. За мене нема сумње, Мојсије је био краљевске крви, будући фараон, треба само расветлити кому је био отац...

Принц Ђорђе га није слушао. Замислио се, одлутао у мислима а несвесно подигнут кажипрст десне руке показивао је да размишља. Кроули је приметио овај несвесни покрет.

– Нечег сте се сетили, принче?

– Да ли наша прича има неке везе са реликвијом по имену Копље судбине?

Кроули га је посматрао са дивљењем.

– Принче, изненадили сте ме. Схватили сте брже него што сам очекивао... Има везе са реликвијом, да.

– Видео сам копље као дете, у Хофбургу. Сад се полако присећам... Та легенда ми је узбудила машту... Магично копље уроњено у крв нашег Спаситеља...

– Да, а Хитлер га се дочепао чим је анектирао Аустрију. Сада покушава да уз његову магичну моћ завлада светом, као многи његови претходници. Зато смо ми у Британији решили да му парирамо још јачим талисманом моћи.

– Зато сте дошли да ме посетите?

– Да.

– Шта је јачи талисман од Копља?

– О томе ћу вам говорити на крају. Сад да вам заокружим причу о историји и важности Срба за историју Европе. Најзначајније

српско племе које је са Балкана отишло у Европу су Визиготи. Они потичу од Венијамина и са Балкана стигли су у Галију, Рим и на Иберијско полуострво. То су и први хришћани на Балкану. Примили су хришћанство у четвртном веку, били су хришћани аријанци а Европа их је сматрала варварима. Били су цивилизованији од декадентних, превртљивих и покварених римских владара и патриција. И војнички много боље организовани.

– И имали су своју азбуку, то сам негде прочитао.

– Тачно. Скандинавске руне су писмо које су им донели Визиготи али је то превише осетљиво питање да би га Европа лако прихватила.

– Европа не прихвата ништа што долази са ових простора.

– Тачно.

Насмејао се гласно а принц Ђорђе му се придружио.

– Ни Француска не би била одушевљена да призна да су Меровинзи пореклом Срби, који су кренули из Сирмијума уз Дунав на запад, а онда као Сикамбријски Франци сишли у Галију, данашњу Француску, Белгију и део швајцарске.

– Нисам то знао.

– Имате то у немачким средњовековним хроникама. Знали су своје порекло, они су од племена Дан, носили су дугу косу као њихов славни предак Самсон и веровали у њену мистичну снагу. На њиховом грбу налазило се божанство Дагон, пола човек - пола риба.

– Из Месопотамије?

– Из Дунава. Касније, кад су аријевци са Балкана кренули у освајање света, Дагон је стигао и до Месопотамије. Има један прост начин да се прати кретање племена Венијамин.

– Који?

– Њихова тотем животиња и заштитник био је вук и где год се сретне вучја глава, вучја шапа, то су лозе повезане са Венијамином. Њихов ратни барјак био је плаво-црвен, и све земље које на својој застави имају плаву и црвену боју имају везе са Венијамином.

Ђорђе је седео потпуно збуњен, није баш да му је висила вилица од изненађења али ово је било превише информација у

кратком времену. Било је то нешто сасвим ново за њега поготово у сивој монотонији болнице у Топоници. Просто се плашио да се помери и можда пробуди из најчуднијег сна који је икада сањао. Кроули је то приметио и пустио је Ђорђа да се сабере. Ћутао је и посматрао Ђорђа и кад је видео да је тренутак, наставио је излагање.

– Сада могу да наставим, али овај део се састоји од питања и одговора, па ћу вас замолити да ми одговарате најискреније што можете.

– Наравно.

– Шта знате о реликвијама које је из Свете земље донео ваш патријарх Свети Сава?

– Не знам... на шта мислите конкретно?

– Да ли знате да је ваша црква у поседу значајних реликвија везаних за Исуса и почетке хришћанства?

– Не, не знам то. Знам само да је недавно од наших рођака, Романових, стигло неколико реликвија на чување.

– Конкретно, шта?

– Рука Светог Јована Крститеља, Честица Часног Крста и чудотворна икона...

– Коју је сликао Свети Лука?

– Да.

– За то сам и ја чуо. Али нисам мислио на то. Да ли знате где се у Србији налази појас Александра Македонског и круна Карла Великог?

– Никад нисам чуо за те реликвије а поготово не да се налазе у Србији.

– Верујте ми, британска круна је врло заинтересована да их нађе.

– Вероватно, али не могу вам помоћи. Можда принц Павле може да вам ту буде од веће користи.

– Не може... Он не зна ништа о овим стварима. Иако има слику Николе Пусена, на које имају право само Сиони, није свестан ових значења.

– Можете ли мени да објасните о чему се ради?

Кроули је ћутао. Размишљао је како да настави разговор а да избегне непријатну тему. Не гледајући у Ђорђа, почео је да

говори полако и тихо, као да постоји опасност да их неко чује.

– Ваш Свети Сава знао је све... о пореклу своје породице, Исусу, златној лози, Немањићима, претку, римском императору Лицинију...

О свим овим стварима морало је да се ћути. И то вековима, јер званично хришћанство је постало нешто сасвим друго... Држава и религија у страшној, немилосрдној симбиози. Право значење симболике хришћанства, историје Исусовог живота, постало је опасно по живот за све оне који нису прихватили империјално лицемерје...

Тако смо дошли до садашњег времена... Појавио се човек који поседује демонску енергију, који ће свет бацити у невиђену катаклизму. Пошто је његова моћ демонска, мора се зауставити магијом.

– Схватам то, али још нисмо дошли до поенте ове посете.

– Јесмо.

– Шта је то кључно што очекујете од мене?

– Пошто познајете Стари завет, познате су вам чудесне моћи Мојсијевог Штапа. Постоје неки докази да је Штап Јахвеа био историјски артефакт, да је постојао у време старе и врло напредне цивилизације. Постоје спекулисања да су Меди одржавали култ Јахвеа пре него што су га прихватила јудејска, односно хебрејска племена која су прогласила Јахвеа за свог бога. Будући Мојсијев таст, Јотор, био је на челу култа и његово име је заправо титула, са значењем „преузвишени“. Мојсије није био слуга десет година, то је касније замагљивање правог значења. Јотор је био првосвештеник култа Јахвеа, а Мојсије је био инициран у та знања. Обука је трајала десет година и на крају је добио једну од Јоторових ћерки за жену. Преузео је и титулу првосвештеника и добио Штап Јахвеа, као моћно средство којим се служио...

Уздахнуо је, чинило се с олакшањем, као да је скинуо неки терет који га је притискао. Наставио је да говори, овај пут лакше и течније.

– Штап Божији отелотворује и представља Дрво Живота и Смрти. Ово је један од разлога зашто је направљен од сафира. Сафир је и један од дванаест светих драгуља који се налазе на

Ароновом грудном оклопу. Кад се Бог појавио Мојсију на његов позив, стајао је на постољу од сафира.

Мојсијев Штап је моћни талисман, он није с овог света. Наша информација је да га је Свети Сава пронашао, купио и донео у Србију.

– Шта... ? То је невероватно, немогуће!

– Ако знате, реците ми у ком српском манастиру је насликана фреска Мојсија и Хебреја који прелазе море које се раздвојило, јер то ће бити даљи путоказ ка месту на коме је Штап сакривен.

– Не, не знам где се налази таква фреска али размишљаам шта би значило пронаћи такву реликвију. Шта би она изазвала, коме би она дала страшну моћ, ако је моћно средство као што кажете.

– Моћно је. Заиста је раздвојило море, то је било у стању. Размишљао сам о овом проблему који сте сада споменули. Слажем се да је опасно дати такво оружје у било чије руке али то оружје тражиће и друга страна и ако га нађе онда нема сумње како би га употребила. Надам се да не би знали да га употребе, чак и кад би га имали.

– Да ли бисте ви знали да га употребите кад би дошло у ваше руке?

Било је ово опасно питање и принц Ђорђе је то схватио кад је погледао Кроулија у очи. Такав поглед није срео до тог тренутка и задрхтао је пред ватром коју је видео у тим очима. Трајало је то два–три секунда а онда се Кроулијево лице разлило у осмех и глас му је био пријазан као током целог дана.

– Драги принче Карађорђевићу, моја магијска пракса и знање ми даје за право да мислим да бих то знао, наравно, без помоћи с неба то би било немогуће. Човек није довољно моћан да сам изведе било који магијски ритуал без бића које призива и тражи помоћ и одобрење да ритуал изведе. Но у овом случају важније је ове реликвије склонити ван домашаја опасних људи који би их, без сумње, злоупотребили.

Сунце је већ силазило ка западу и кроз пола часа нашли би се у мраку. Дошао је крај посети и то су обојица осећали. Казали су један другом шта су имали и сада је требало закључити овај разговор. Кроули је први устао и пружио руку принцу Ђорђу.

– Драги принче, хвала на овом инспиративном разговору и дружењу. Желим вам да ускоро изађете са клинике и онда предлажем да заједно кренемо у обилазак интересантних места у Србији.

– Ја бих то волео, господине Кроули. Надам се да ћемо се поново срести.

– И ја се надам.

Посматрао је аутомобил који је напустио круг болнице и поново задрхтао. Од хладноће, рекао је себи и ушао у кућу.

BalkanDownload

Двадесето поглавље

Јутро је било предвиђено за сређивање Ђорђеове куће. Сем Петра, овог пута у екипи за чишћење био је и пацијент познат по надимку Гологузан. Ситан човек, шпицастог лица, упалих образа јер није имао већину зуба у вилицама. Носио је метле, крпе, портфише, кофу, без поздрава је све то бучно спустио на под погледајући унаоколо, смишљајући одакле да почне. Принц је погледом питао Петра „ко је овај“. Петар самоуверено климну главом и изразом лица показа да „све држи под контролом“. Гологузан је почео да чисти и после неколико секунди да пева. Принц је запрепашћено гледао овог ђаволовог шегрта који се размахом метлом, па је Петар шапатам морао да му објасни ситуацију.

– Кнеже, господин Секуловић је врло... колоритан лик. Био је сеоски кмет, трговац, а онда га је жена преварила са слугом који није имао ни гаће, и побегла. После тога су господина Секуловића довели овде. Сви га знају по надимку Гологузан.

– Јадан човек.

Посматрали су га и слушали како пева.

*Све је голо око мене,
голо небо, гола земља.
Гледам како цвеће вене,
Мене гуше успомене.*

Петар је наставио да шапуће Ђорђу.

– Кнеже, поново је синоћ напрасно умро један болесник. Личи на природну смрт али сумњиво ми је.

– Шта ти је сумњиво?

– Јуче, у току дана, сам га видео. Претио је једном чувару који му је узео цигарете. Родбина му често долази у посету, могао би да пријави...

– То је прилично баналан разлог. Не верујем да је толико опасан чувар који краде цигарете. Морамо да сузимо круг

сумњивих. То су и даље лекари, чувари, болничари...

– Један млати све, ал' није човек.

Ово је добацио Гологузан. Петар и Ђорђе су га гледали запрепашћено. Чинило им се да њихово шапутање господин Секуловић није чуо, а најважније, није разумео. Стајали су неми док је Гологузан настављао да чисти. Петар први дође до речи:

– Голо... господине Секуловићу, шта си мислио да кажеш?

Сад се и принц Ђорђе укључи у разговор.

– Ја сам такође чуо... наводно, неки фантом, приказа, вампир, дави болеснике.

Петар је прихватио разговор иако им глумљена равнодушност није деловала убедљиво.

– Не, то болничари плаше болеснике. Огрну беле чаршаве и ноћу шетају болницом.

Господин Секуловић престаде да витла метлом и погледа их.

– Страх... страх иде сам, као гологузан...

– Дођи овамо, дођи, молим те.

Петар га је позвао и Гологузан послушно приђе.

– Хоћу да лепо разговараш са кнезом... стани овде...

Гологузан стаде мирно пред принцом Ђорђем. Уз десну ногу држао је метлу као пушку.

– Гледај добро... ово је принц Ђорђе Карађорђевић. Он је наш... пријатељ, он ће нам помоћи да средимо фантома.

Гологузан се озбиљно, као да рапортира, обрати принцу Ђорђу.

– Ти си наш, гологузан! Ја сам ваш, највећи гологузан овде и шире.

Петар није желео да покаже да је нестрпљив.

– Добро...

– Драго ми је, господине Секуловићу... Казали сте малопре – један млати све...

Сада је принц Ђорђе директно говорио чудном помоћнику.

– Јесам, Ваше краљевско величанство.

– Добро... на ког сте мислили?

– На краља. Краљ је највиши, горе, он може да млати... Петар није могао да се уздржи, умешао се у разговор.

– Чекај... стани, где си ти запуцао... Причамо о нашој болници, о смрти... ти знаш о чему говорим. Гледали смо заједно...

Гологузан није обратио пажњу на његову упадицу.

– Држава. Она је на врху...

Ђорђе се нагнуо ка њему.

– Хоћете да кажете да то сеже до врха државе?

– Гологузани су вишак... ја сам вишак, вишак се проспе и нема га.

Петар се опет умеса.

– Је л' можеш да будеш прецизнији?

– Мањак... то сви виде. А вишак?

Ђорђе га је гледао са симпатијама. С осмехом на уснама упита га:

– Шта је с вишком?

– Вишак сакријеш... Па га глођеш у потаји.

– О чему, бре, причаш?

Петар се опет нервирао. Ђорђе је био опуштен, заваљен у столицу.

– Полако, полако. Почињем да схватам... Није он луд као што изгледа. Рекли сте да су гологузани вишак, а да је држава на врху?

Гологузан, искежен, климао је главом.

– Хоћете да кажете да држава убија нас, заточене овде?

– Један млати, гологузани умиру. А неки остану живи. Јер су паметни.

Петар се убаци у разговор.

– Тиси тај...

– Нисам. Ја сам умро први.

– Човече, пријатељу, помози нам да нађемо фантома.

– Он не може да се нађе. Зато што није гологузан.

Окренуо се и наставио да чисти. Петар се држао за главу. Ђорђе је седео замишљен и кажипрстом десне руке лупкао се по доњој усни. Ушао је поднаредник, салутирао Ђорђу, а онда се окренуо Петру и Гологузану.

– Ајде вас двојица. Завршавај и полази.

Двадесет прво поглавље

Доктор Војновић је седео у свом кабинету. Био је замишљен и откуцавање зидног сата га је пренуло. Устао је некако тромо, безвољно, из фиоке стола извадио свежањ кључева и једним откључао орман. Спорим покретима извадио је велику белу кожну кецељу и навукао је преко одела. Узео је и велике беле гумене рукавице и кренуо ка вратима. Ишао је ходником, у општој тишини. Ушао је у собу у којој се налазио медицински сто. Није ни погледао тело које је на њему лежало, као да је знао о коме је реч. Рутински је пришао да прегледа апаратуру за електрошок. Коначно је пришао столу да погледа пацијента. Гологузан је лежао мирно. Није цимао каишеве, није се опирао. Гума у његовим безубим устима деловала је гротескно, скоро да је могао да је прогута. Гледао је Војновића право у очи. Био је то поглед вука са врха стене који посматра овце на пашњаку, далеко доле испод себе. Доктор Војновић је познавао тај поглед, безброј пута су га гледале такве очи с овог истог кревета. Више га то није узбуђивало, још мање плашило. Знао је да су немоћни да му се одупру, да одреагују, није постојала ни опасност да му се касније освете. Долазио је у болницу на посебан улаз, окружен увек чуварима. Кад је ишао у визиту, а то је било све ређе, болесници су били често у таквом стању да нису ни знали ко је ушао на врата.

Уздахнуо је. Да заврши с овом сеансом па да иде кући. Нагнуо се над Гологузаном. Није био сигуран да га овај види иако је гледао у њега. Заправо, поглед је био више кроз њега, некако незаинтересован, безличан, с поруком „заврши ово, иди кући и остави нас на миру“. Нека необјашњива љутња почела је да се скупља у грлу доктора Војновића. Да ли је могуће да му се ово дешава? Рат само што није закуцао на врата, свет се руши око њега, а он се замлаћује са овим полусветом који му се још изругује? Уместо да припреми одступницу, да испланира где ће да се склони с породицом, мора да даје терапију овим полуљудима!? Какав лични пораз! Бесан на сопствену немоћ,

болеснике, државу која ће се ускоро сударити с највећом војном силом на свету, почео је да бљује гнев на везано тело испред себе.

– Гњидо, ђубре људско, смраду српски...! Мене ћеш ти да презиреш, говнару један! Клипане сељачки, олошу који ни жену није могао да задржи, мене ћеш ти овде да зајебаваш! Чисти немаш, снаге немаш, зашто ниси пронашао жену и ту битангу која ју је јебала, па их преклао, завршио с њима...? Да си то урадио, отишао би пред стрељачки строј као херој, одавно би био мртав, не би мени овде био кост у грлу!? Али, нећете дуго, маму ли вам јебем! Ускоро долазе нацисти, видећеш онда како се они обрачунавају са лудацима! Знаш ли да у Немачкој нема лудака, нема дегенерика као што си ти? Све су их почистили, све азиле, све болнице, решили су то као права држава која има важнија посла него да брине о таквима, о отпаду, пукнутим, бившим људима, а сада олупинама које ничему не вреде!

Пенушао је, гушио се у навали емоција које су биле на ивици хистерије.

– Ништаку један! Даћу ти најјачу дозу, даћу ти удар да ти испржим мозак, ако га имаш! То ће те научити памети да не идеш где ти није место. Кад Немци дођу, доживећеш олакшање, стрељаће вас првог дана! Али дотле, дотле ћеш да прођеш кроз пакао!

Дао му је удар. Тело господина Секуловића одскочило је као гумена лутка кад је дете шутне. Његово лице задржало је исти израз, окупљени болничари су се згледали, онда посматрали лице без иједне гримасе, залеђеног полуосмеха. Др. Војновић је бесно бацио апаратуру из руку, окренуо се и изашао. Болничари су се узмували, тобоже су нешто радили, намештали. Нико није приметио да је поглед господина Секуловића био фиксиран на мали, прљави прозор при врху просторије. Међу решеткама прозора који се никад није отварао, пар ластавица је свијало гнездо. Пролеће је дошло, било је крајње време да га направе и неуморно су долетале и доносиле травке и гранчице. Вешто су их удевале у већ формирану основу, ускоро ће имати свој дом. Нису ни знале где су га свиле.

Двадесет друго поглавље

Посета је била званична, најављена тог јутра. Ђорђе је обукао одело, ставио кравату. Представник владе био је извесни Стојимировић, који је и ранијих година долазио Ђорђу, углавном са лошим вестима и да одбије све захтеве и предлоге које је Ђорђе слао намеснику или влади. С њим у друштву био је млади потпуковник, утегнут у беспрекорну униформу, коју је Ђорђе брзо и стручно одмерио. Официр је салутирао и обратио се Ђорђу.

– Височанство, ви одлазите из Топонице. Молим вас да се спакујете у најкраћем року.

– Слободан сам...? Одлазим из ове гробнице у којој сам жив сахрањен?

Официр није знао шта да одговори. Кришом је погледао у Стојимировића, који се правио да се ово њега не тиче.

Официр је наставио.

– Идемо у Хан–Пијесак. Тамо ћемо сачекати младог краља...

Ђорђе је био изненађен.

– Зашто долази краљ?

Официр је заћутао. Дефинитивно је Стојимировић морао да преузме разговор с принцом Ђорђем.

– Краљ и влада напуштају земљу и одлазе у иностранство. Ми треба да кренемо с њима.

Ђорђе је почео да схвата. Захватила га је нервоза, глас му је био за нијансу виши него што је уобичајавао да говори.

– Краљ и влада...? А народ... А војска?

Официру је било мучно, гледао је у земљу. Стојимировић је слегнуо раменима, као да је хтео да каже да то није његова одговорност а још мање брига. Ђорђе је дефинитивно био изнервиран, почео је да хода по соби и говори у исто време.

– Чујте ме добро! Ја не идем... Ја остајем овде!

Стојимировић се окренуо официру.

– Хоћете ли ме сачекати у колима?

Официр је салутирао Ђорђу и изашао. Стојимировић, као да је био припремљен за могуће принчево одбијање, говорио је сталожено и пажљиво.

– Кнеже, не знам да ли схватате озбиљност ситуације. Земља је пред сломом. Немци надиру са свих страна. Питање је дана када ће стићи овде и... заробити вас. То једноставно не можемо да дозволимо.

– Откуд одједном толика брига за моју добробит? Ја сам овде одавно заточеник! Породични савет је, давно још, одлучио да ме не пусти на слободу! Шта сад хоће?

Стојимировић више није био тако миран. Тврдоглави принц почео је да му иде на живце.

– Ви сте потомак славних предака, самог Карађорђа. Како да вас оставе на милост непријатељу? Кнеже, немојте...

– Жао ми је што немам у себи зле Карађорђево крви, јер да ие имам, никад ово не бих трпео.

Сад је Ђорђе деловао мирно а Стојимировић се узрујао.

– Кнеже, ово је важно политичко питање... шта ће рећи рођаци у Енглеској?

На спомињање ове теме Ђорђе је, по обичају, реаговао темпераментно.

– Рођаке у Енглеској ми не спомињите! Какви су они, видео је регент Павле! Како је глуп и наиван био! Упозорио сам га да се чува али ко би послушао живчаног болесника као што сам ја? Енглези су курве над курвама!

– Кнеже...

Ђорда ништа није могло да заустави.

– Господине Стојимировићу, мислио сам да вам ваше дипломатско искуство служи да видите праву ситуацију. Хоћете да ми кажете да је Павле пристао на Тројни пакт а да Енглези то нису знали? И да је после тога Интелиџенс сервис припремио државни удар за недељу дана? А Хитлер припремио инвазију за две недеље? Не, драги мој! Спремљено је то све још пре годину дана, јер и Енглезима и Хитлеру смета Краљевина Југославија! А наивни Павле им је ушао у замку. Сада је на реду завршни чин, млади краљ бежи из земље и са краљевином је завршено!

– Кнеже, ваш песимизам је страшан! Одлазимо привремено, вратићемо се...

Ђорђе је извадио писмо из џепа и пружио га Стојимировићу.

– Ко једном напусти народ, више нема коме се врати! У овом писму сам све објаснио краљу Петру Другом. Он мора остати да брани отаџбину! Ја ћу му се придружити!

Стојимировић је гледао тупо у њега.

– Пожурите, господине Стојимировићу! Хитно однесите ово писмо краљу! Његов одговор ћу сачекати овде!

Стојимировић је журно изашао у двориште и сео у аутомобил Потпуковник, који је седео поред возача, окрете се, с осмехом на лицу. – Неће да крене?

Возач је покренуо аутомобил, који је изашао кроз капију на пут Стојимировић је био бесан као рис.

– Какав лудак! Заиста је ово било губљење времена! Извадио је принчево писмо из џепа и почео да га џепа на ситне комадиће и баца кроз прозор аутомобила.

BalkanDownload

Двадесет треће поглавље

Ноћ је оверио ћук сове, негде из парка. Болница је стајала у свом привидном миру и споља и изнутра. Било је то у чудном контрасту са злокобном атмосфером долазеће опасности.

Пригушено светио у сивим ходницима није нарушавало ништа, сем ноћног лептира који је некако улетео у зграду и сада безуспешно покушавао да се спржи, јуришајући на сијалицу. Петар и Гологузан били су у ходнику, у извиђачкој мисији или у кажњеничкој експедицији или у сметењачком тумарању чији су циљ заборавили, или у свему томе у исто време. Петар је осећао да ово ноћно базање болницом може да буде опасно, али је изазов да изађе био јачи од страха. Није спавао и запрепастио се кад је Гологузан, који је спавао до тог тренутка, отворио очи, усправио се и врло прецизним покретима, подигао матрац и узео нешто што је ту било сакривено. Онда је хладнокрвно пришао до врата, чангрљао нешто око браве и за секунд, врата су се отворила. Окренуо се и руком махнуо Петру да крене. Не оклевајући ни секунд, Петар је устао и изашао с њим. Ево их сада у болници, иду ходницима, вуре на угловима да случајно не налете на чуваре у обиласку и иду даље. Гологузан је ишао усправно, скоро не скривајући се, сигуран да га ништа не може зауставити у науму. Петар је цупкао за њим, стално се осврћући и на кривинама налећући на Гологузана кад би се овај изненада зауставио.

Дошли су до врата перионице. Гологузан је прошао али Петар није могао да одоли и полако одшкрине врата. Светио је било упаљено и у великој просторији присутан је био само Добросав и неки несрећник, болесник, кога је Добросав загњуривао у корито с водом. Кад би га извадио сиктао би му у уво:

– Где си закопао дукате?

Гологузан је цимнуо Петра за рукав и енергично му показао да га следи. Време није смело да се губи. Дошли су до врата главне чуварске собе. Гологузан је из поцепане пицаме извадио калауз, своје тајно оружје, и за секунд отворио врата собе. Ушли

су унутра, а Гологузан је непогрешиво у мраку нашао пут до ормана у коме је Михајло држао заплењени провијант. Из ормана пуног робе Гологузан је почео да граби обема рукама. Једном руком узимао је цигарете и трпао их у џепове пиџаме, другом руком држао је кобасицу и у мраку гризао у огромним залагајима. Слаба светлост која је допирала кроз одшкринута врата Петру је скренула пажњу на нешто необично. У углу ормана, на жицаним офингерима, висила је женска гардероба. Михајло је не само чувао женску одећу већ је на хоризонталној дасци држао комплетан прибор, достојан позоришне шминкернице. Не размишљајући, Петар поче да узима бочице, четкице, ружење, пудер и све то да ставља у своје џепове.

Двадесет четврто поглавље

Мермерни хол Министарства одбране био је мрачан. На прозорима, као и испред зграде, наслагани џакови песка штитили су зграду од немачких бомби. Дежурни официр нервозно је шетао испред помоћног улаза, очекујући посетиоца ког је морао одмах да спроведе до заменика команданта специјалних операција.

Стигао је џип из ког је изашао водник и Алистер Кроули. Брзо су ушли у зграду и без речи кренули ходницима. Дежурни официр је коначно стигао до жељених врата и зауставио их одсечним покретом руке. Покуцао је и ушао. Није прошло ни неколико секунди, отворио је врата и рекао:

– Изволите, господине Кроули.

Кроули је климнуо главом и ушао. За столом је седео официр. Устао је и пружио руку.

– Пуковник Хоџис. Хвала што сте дошли, господине Кроули.

– Нема на чему.

Сели су.

– Господине Кроули, прећи ћу одмах на ствар. Знам да сте били по задатку у Краљевини Југославији и да добро познајете ситуацију тамо. Желео бих да ми помогнете у процени... тренутне ситуације.

– Са задовољством.

– Јутрос је почео напад на Југославију, Немци су бомбардовали Београд и покренули трупе.

Кроули није изгледао изненађен, само је за инч спустио главу. Пуковник је наставио.

– Срећом, влада Краљевине Југославије и млади краљ Петар Други долетели су из Југославије у Каиро, нашим авионом, пре неколико дана. Ово је, наравно, тајна, разумете да ово остаје међу нама?

– Наравно, пуковниче.

– Сада ме интересује ваша процена, са вашег становишта и из ваше перспективе.

Кроули је ћутао. Махинално је извадио лулу, напунио је и запалио.

– Поставићу вам неколико питања, пуковниче, одговорите ми на њих... ако знате одговор.

– Да, свакако, господине Кроули.

– Казали сте да је влада отишла авионом... Да ли је у авиону било неког пртљага, терета, да ли је било неких... ствари?

Сад је пуковник ћутао и премишљао шта да каже.

– Схватате, господине Кроули, да то не могу да вам кажем, чак и кад бих знао... А не знам.

– То би било важно јер тако ћу схватити шта имају на уму, шта су урадили или шта нису урадили, а могли су.

Пуковник се ломио неколико тренутака а онда рекао тихим гласом.

– Понели су важна државна документа, државни печат и... злато Народне банке.

Кроули је седео заваљен у столицу и климао главом, разочараног израза лица.

– То је све што су понели?

– Све... колико ја знам.

Кроули је уздахнуо и раширио руке. Пуковник се узврпољио.

– Шта вам значе ови подаци? Изгледате разочарано.

– Зато што јесам разочаран. Господине пуковниче, испричаћу вам једну кратку причу из историје Срба. Године 1389. десила се чувена Косовска битка, између Срба и Турака. Српски владар, кнез Лазар, дао је чудан завет пре битке. Решио је да погине у бици, изабрао је „царство небеско" а не земаљски живот. Тај завет прихватили су и витезови Витешког реда змаја, који су били нека врста српских витезова округлог стола. То жртвовање за високе идеале слободе, части и жртвовања за свој народ, могу се наћи и у жртвовању три стотине Спартанаца у бици код Термопила... То не треба да чуди, Спартанци и Срби су исти народ... из старијег времена. То жртвовање за високе идеале имало је одјека на небу, да тако кажем. Српски народ тако носи велики терет и велику судбинску обавезу да буде на страни добра, против зла.

– Да ли се тумачење тог, како да кажем, принципа, тражи и сада?

– Управо тако. То што су понели злато а не своје реликвије и тајне... предмете, то што су се одлучили за царство земаљско а не за царство небеско тежак је прекршај божанског завета.

– Мислите?

– Не мислим, знам. Потписали су себи смртну пресуду као краљевина и као династија. Бог ће се разгневити и казнити их.

– Казнити...? Како?

– Ох, на разне начине. На пример тако да династија више никад не буде на престолу. Завет предака се не крши. Ако се прекрши, небеска казна је велика и протеже се веома дуго.

– Колико дуго?

– Ко зна? Можда сто година, можда дуже. Надајмо се само да Немци неће пронаћи то што је требало да понесу.

– Надам се и ја, мада не знам о чему је реч.

– Боље је тако. Бог нек нас све чува.

Изашао је на улицу. Могао је да затражи превоз до Хејстингса, где је имао малу кућу и живео претходних година.

Нешто га је вукло да остане у Лондону, да обиђе места која је волео али у ово ратно време веселог друштва није било нигде. Ни у локалима где се пре рата точило добро пиво, ни у кабареима у којима је друштво било бучно, разуздано, и на сцени и за столовима. Није могао да нађе ту веселост, која му је била потребна да заборави страшне визије и ноћне море које су га притискале. Када би изашао на астрал и погледао страшну црну, смоласту масу која се надвијала над континентом, задрхтао би. Црна смоласта киша падала је с астрала, невидљива за обичне људе, и натапала земљу, зграде, људе. Био је то библијски потоп који је требало да потопи човечанство на духовној равни, како би физички свет пао под теретом силе која је црпла снагу из истог космичког извора.

Све је то осећао и видео и није имао коме то да каже. још у Италији, посматрајући патетичне фашистичке будале, знао је да се ствари отимају контроли. Како је био у праву, како је био! Годинама пре тога је старкељама у Златној зори покушавао да докаже да је наступило ново доба, видео је нови еон јасно у

Египту, Књига закона је то јасно изрекла. Боже, како су људи слепи! Стари свет је пао, нови долази у ватри која прочишћава све!

То му се све појавило и у Тарот картама које је сликала Фрида Харис и која није била свесна, иако су радили већ неколико година на картама, да се уобличава нова судбина света док раде, цртају и тумаче слике. Био је то еон чијем је обликовању и настајању доприносио и сам, то је схватио накнадно, својим духовним радом и пробијањем опни времена. Страшни богови Египта били су близу повратка. Страшнији него што су људска бића могла то и да замисле. Они су били први фараони на земљи, видео је то у току својих астралних путовања. Видео је моћна бића која нису била са овог света, црне боје коже, која су се тешко адаптирала на земаљску атмосферу. Долетели су на земљу по казни, да овде одслуже прогонство од милион година због тога што су се дрзнули да стварају друга разумна бића, без сагласности виших нивоа космичке свести, која је једина стварала нов свемир и нова бића.

Матична планета ових бића, врло близу Сунца око ког се окретала, постала је негостољубива. Срећом, ова рептилоидна бића била су изузетно технолошки развијена.

У свемирским бродовима огромних димензија, у облику пирамиде, кренули су у тражење света на коме ће живети. Кад су га пронашли, у хиљадама година које су протекле, направили су бића која су одговарала условима новог дома и која су била њихови робови, радници и сексуална забава.

Тада се умешао галактички савет и казна је била дуго прогонство. Нашли су им забачену плаву планету на коју су морали да оду. На тој планети већ су живела бића која је Кроули волео да посматра кад год би пред својим очима отворио екран и почео да тражи слику из историје земље. Била су то прозрачна, етерична бића, која су могла да мењају своје облике, која су била чиста космичка свест, најчистији облик енергије.

Нису били непријатељски настројени, јер нису познавали то осећање, кад су се невероватне црне пирамиде појавиле на небу и слетеле на земљу. Дошљака није било много, цела цивилизација бројала је тек нешто више од стотинак бића.

Њихова снага није била у бројности већ у огромном, немерљивом технолошком знању, и потпуном одсуству емотивности и осећања, што ће се показати касније. Слетели су на онај део континента који ће се касније идентификовати као северна Африка. Био је то тропски бујан предео а огромна река и њене бројне притоке чиниле су овај рајски утисак потпуним. Земља се у то време није окретала око своје осе, на Земљи је владао пријатан сумрак и то је било једино и дневно и годишње стање. Клима је била топла и влажна а биљни и животињски свет био је толико богат, толико различит од матичне планете коју је сунце њиховог система потпуно спржило и учинило немогућом за живот.

„Први фараони“ на Земљи, јер Кроули није знао како другачије да их назове, били су дуговечна бића. Нису били бесмртни али су могли да живе неограничено дуго, захваљујући регенерацији комплетног тела. Та регенерација била је могућа захваљујући течном металу необичних својстава, који је постојао на њиховој матичној планети. Свака пирамида имала је уређај, у облику саркофага, у коме се налазио овај метал и било је довољно лећи и потопити се у овај метал како би процес регенерације почео. И на међузвезданим путовањима, потопљени у овај метал, могли су да путују неограничено дуго, издржавајући свако убрзање својих свемирских бродова, који су иначе летели невероватним брзинама. И на Земљи, после више стотина хиљада година, међу хибридима које су направили на Земљи, остало је бледо сећање на чињеницу да фараони нису „умирали“ него „одлазили“, да би се вратили.

Кроули се живо сећао свог првог уласка у Кеопсову пирамиду. Тај осећај неприпадања овом месту био је тако јак, и није га осетио ни на једном другом месту као што је то било овде, а био је на безброј места, гробаља, уништених градова, на местима где негативна енергија просто обузима цело тело, изазивајући зебњу и страх. Ово је било нешто посебно непријатно, иако му је било јасно да пирамида није никаква „гробница“ како су то тврдили подетињили археолози. Каква аматерска блебетала! Нису имали ниједно езотеријско практично знање, јер да су га имали видели би праве слике о „фараонима“ а не би лупетали и

чудили се како је ова цивилизација била „напредна“. Кроули је прву визију о њима имао скоро одмах по уласку у пирамиду и касније је без проблема могао да се укључи у посматрање траке времена и ове застрашујуће, супериорне расе, која је била спремна да прекрши све космичке законе и правила како би унапредила сопствени интерес.

Фараонима није било лако на Земљи, дошли су са света са већом гравитацијом. Нису могли да се крећу тлом, зато су конструисали мале платформе, које су личиле на „бродове“ и возили се у њима, и кроз ваздух и при земљи. То је касније постало део религије хибрида, па је барка постала и средство којим је Озирис ишао у други свет. Највећи проблем им је био усправно држање главе, нешто са издуженим вратом није било у реду и глава им је падала лево и десно, напред или назад, што није било добро и ометало је свакодневно функционисање.

Кроули се дуго смејао кад је схватио како су то решили. Носили су на бради држач за главу који се доњим крајем ослањао на груди. Сви египтолози мисле да је то била брада, иако је било јасно да су фараони били без длака на телу. Држач за главу имао је још једну функцију, сакривао је отвор на грлу кроз који су лакше дисали. Отвор је личио на шкрге, могао се по потреби затворити или послужити као „сирена“. Фараони су били у стању да емитују звук високе фреквенције кроз ову трахеју, који је био смртоносан за све оне који нису били из њихове расе.

Обично су га користили да њиме убију биолошке роботе које су направили за обављање мануелних послова. Била су то идентична бића настала клонирањем, висока око 1,20 метара, са огромном, пројектованом, физичком снагом. Без тешкоћа су носили камене блокове тешке више тона и послушно их слагали по пројекту својих господара. Фараони су на Земљи изградили реплике својих свемирских бродова, са коморама, „саркофазима“ за регенерацију. Била су то чуда градитељства, није то било спорно Кроулију, каква на Земљи никада неће бити поновљена, која су стајала захваљујући енергији која је у њима стално пулсирала, иначе би се грађевина урушила сама од себе, под сопственим теретом. Оно што је сада постојало као

„пирамиде“ биле су мале реплике, кепеци грађени по одређеној матрици.

Тог тренутка се сетио да је на територији Србије један од оригиналних металних свемирских бродова, које су обложили каменом да би их сачували, а данас је то планина чудног имена, Ртањ, које је тешко изговарао али је волео звук тог имена. И тај брод, та планина, активна је и зрачи енергију, попут светионика који осветљава пут.

Биолошки аутомати су имали рок трајања. Као и свака друга машина, кад би се покварила, престајала је да постоји. Нису имали разум, били су пројектовани да примају проста упутства, команде за рад, које су им господари слали менталним путем. Између себе су „фараони“ такође комуницирали менталним путем. Кад би се рок употребе аутомата приближио крају, извршило би се „искључивање“, прекид постојања. То се изводило тако што би аутомати легли потрбушке на земљу, с лицем у прашини. На потиљку им се налазила сензорна тачка, на чијем ће месту много касније људски хибриди имати „треће око“, и тако изложени потиљак био је циљ страшном, неподношљивом звуку, који је тренутно гасио биолошке аутомате.

Постојао је још један начин, примењиван касније, на људске хибриде. Један од фараона, тачније речено „једна“, јер се радило о бићу „женског пола“, примењивала је другу технику с истим резултатом. Поново су излапотине и „археолошке величине“ просуле гомилу својих глупости о „најлепшој жени“ старог Египта а можда и целог света, по имену Нефертити. То што на две једине сачуване статуе нема лево око, не говори им ништа.

Кроулијево лице искриви се у ироничан осмех, иако је стајао сам. Да, мора да су вандали оштетили њено лице и разбили лево око на статуи. Каква глупост! Кад ју је први пут видео, Кроули се заледио од страха. Толико зло лице није видео у животу. Она „најлепша жена“ свих времена? Она је инкарнирано зло, сам ђаво који је сишао на земљу. Лево око није имала, а одсуство левог ока говори о потпуном одсуству емоција, то зна сваки ученик школе мистерија. Али оно што је видео на екрану

времена натерало га је да затрепери од језе. Волела је да убија људске хибриде светлошћу која би севнула из дупље непостојећег ока, краће од секунде, са непогрешивом прецизношћу и смртоносним исходом. У тим тренуцима њено лице попримало је израз опасне мачке – убице. Да, мачколикост, то је прави опис лица ових бића. Нефертити, Ахенатен...

Ток мисли прекинуо му је полицајац коме је био сумњив. Стајао је испред улаза у министарство, ко зна колико дуго. Објаснио је полицајцу ко је, показао пропусницу и невољно кренуо низ улицу. Теже је размишљао док је корачао, превише ситних детаља одвлачило му је пажњу. Чудио се што су му сећања на Египат тако жива и зашто сада навиру. Годинама није помислио на Египат а сад није могао да се одбрани од слика.

После неколико хиљада година живота на Земљи фараони су одлучили да спроведу драстичне промене. Желели су да живот на Земљи прилагоде себи и подухвати које су извели остали су до данас. Прво су одлучили да стабилизују путању планете Земље, тако што ће је заротирати око њене осе. Како су то успели, Кроули није успео да види. Кад би слика дошла до тог тренутка почела би да бледи и нестајала је. Да би успоставили ритам водених површина, увели су у Земљину орбиту вештачки сателит, познат данас као Месец. То је за Кроулија била најфантастичнија слика коју је икада видео. Непознатом енергијом довучен је Месец и заротиран у смеру супротном од окретања Земље.

Био је то револуционаран преокрет у постојању Земље. Први пут су се појавили дан и ноћ, први пут се виделе и осетиле плима и осека. Било је то од непроцењивог значаја за планету Земљу. Да би осигурали правилно окретање Земље око сопствене осе и око Сунца, фараони су одлучили да на тачно одређеним местима саграде замајце, ексцентре, који дају правилно окретање. Биле су то пирамиде, огромне грађевине, не они патуљци у Гизи, већ планине са унутрашњом конструкцијом. Треба их пронаћи али прво треба поверовати у ову причу. Које да је исприча?

Застао је, овог пута с осмехом на лицу. Ко би му поверовао? Које да ово повери, поготово онај ружнији део, због којег је

зажалио кад га је гледао.

Да би овладали Земљом у потпуности, фараони су морали да се ослободе конкуренције, светлосних бића која су на Земљи била пре њих. Смислили су невероватно решење – направили су огромно живо биће, мачку, или животињу која данас највише подсећа на мачку, која се бавила ловом на светлосна бића, и кад би ухватила неко од њих, прождрала би га. Ову животињу су хранили и биолошким роботима којима је истекао рок. Светлосна бића су одлучила да се повуку са површине Земље и да сиђу у њену унутрашњост. Пре силаска у унутрашњост земље, казнили су велику мачку која их је прогонила. Својим магијским моћима мачку су претворили у камен. Тако је настала камена фигура коју данас знамо као Сфингу.

Касније генерације хибрида фараона и људи преклесале су главу Сфинге од мачије у људску, главу једног од ових фараона, сада Земљана насталих укрштањем оригиналних фараонских гена са генима створеним у лабораторији. Тако су настали хибриди, нова бића, која су генерацијама сопственог развоја губила особине својих твораца а попримала нове, последицу живота на овој планети. Само код неких, случајем или грешком, појавиле би се изражене генетске матрице предака, као код Ехнатона или Тутанкамона.

Шта се десило са оригиналним фараонима, будући да им није истекла казна од милион година прогонства на Земљу. Били су ту само неколико стотина хиљада година и починили су исту грешку због које су и били прогнани, без дозволе створили су нова бића. Уследила је нова казна, ново прогонство, на још удаљенији свет, на самом рубу галаксије. Нико им није одао признање због нових бића са сопственим разумом која су остала на Земљи и наставила да се самостално развијају у више линија. Нису више знали своје право порекло, свој почетак, сем једног племена у Африци које чува своје генетско сећање. То је племе Масаи, слуге и чувари некадашњих првих фараона. Кад се господари буду вратили једног дана пробудиће се њихово сећање и примиће прву наредбу – да побију све друге хибриде.

Након одласка фараона у њиховим невероватним летелицама десила се чудна климатска промена. Некад тропска северна

Африка почела је да се претвара у пустињу, до данашњег дана.

Кроули је коначно отресао ову причу из главе. Осећао се живахно, корак му је постајао све дужи, несвесно се упутио ка пабу *Прспект оф Витби*, на обали Темзе, омиљеном месту Семјуела Пиписа и Чарлса Дикенса. Морао је да се освежи црним пивом и добрим малтом.

BalkanDownload

Двадесет пето поглавље

У Петровој спаваћој соби, у полумраку се назирало да неко лежи у кревету и тек кад би жар цигарете засветлео за секунд, видело би се да Петар пуши а да поред њега лежи Мими и да је срамежљиво привукла покривач до браде. После неколико бучно повучених димова Петар се огласи.

– После секса нема боље ствари од цигарете...

Мими је ћутала.

– Чак и филозофи би то морали да признају. Мушкарци то доживљавају на посебан начин, као опуштање чула... шта ти мислиш?

– После секса, за опуштање је најбоље... још једном...

Петар је зинуо. Онда је почео да се смеје на свој радосни и гласни начин.

– Не могу да верујем... Фина београдска госпођица да овако размишља...

– И филозофи могу да уче...

Петар је загрли.

– Имаш од вечерас додатне поене код мене. Волим паметне девојке... да ухватим за дупе...

Почели су да се голицају и рву и кикоћу испод покривача. Коначно су се смирили. Мими је овог пута започела разговор.

– Кад се будемо венчали, пружићу ти још више... Нећеш веровати...

– Ко говори о венчању? Какво венчање?

– Да се венчамо, завршимо студије и лепо живимо...

Петар се усправио у кревету.

– Ја немам намеру да се женим бар још десет година.

– Десет година? Знаш колико је то?

– Знам, зато и кажем.

Он је глумио мушкарчину, она се благо дурила на његове речи. Врата собе су се отворила без куцања. У собу је ужурбано ушла Милена, Петрова маћеха.

– Да ли сте нормални? Још сте ту? Гости стижу, твој отац, Петре, очекује да будеш присутан, а ти? У кревету!

– Мало сам се занео... Знаш, мама, не рачунајте превише на мене... Ваши комични приједи мене не занимају...

– Ти све извргнеш руглу... Твој цинизам је тако... неподношљив.

Били су на ивици свађе. Она је дрхтала, не само због речи него и неприличне ситуације у коју је улетела. Петар се није трудио да прикрије да је го испод прекривача, чак је подигао покривач и „загледао се испод“. Била је то јасна увреда и Милена је прекрстила руке на грудима да се не види њихово подрхтавање. Мими се ишуњала из кревета и кријући се иза гомиле своје гардеробе отрчала у купатило. Петар је лежао на леђима, ставивши руке под главу.

– Шта ако се не појавим?

– Боље би ти било. Адам већ размишља како да те смени из одбора акционара, јер твоје идеје и твоје понашање превршују меру...

– Да ме смени? Тешко... ја сам највећи акционар, захваљујући акцијама моје прве маме.

– И то ће се разрешити, видећеш. Твоја мајка због болести није била урачунљива и грешком је теби оставила акције... Лекари ће то доказати, а онда ће твојој дрскости доћи крај.

Петар је био згромљен. Седео је у кревету, потпуно поражен, пробушени балон без снаге да одговори.

– Моја мајка... неурачунљива?

– Дужи се и за пет минута да си сишао. И немој да заборавиш кравату.

– Нећу...

Пријем је био у пуном јеку. Петров отац и његова супруга максимално су се трудили око гостију. Осмеси, љубазни наклони, додири руком пуни нежности и пријатељства, цела иконографија пажње и гостопримства. Онда, као по команди, сви су ућутали и окренули се ка степеништу. Са спрата је силазио Петар. Био је обучен у раздрљени бадемантил, испод ког је био го. На глави је имао цилиндар. Око струка је везао кравату, која му је напред падала као кецеља и покривала, најнужније што је могла, доњи део тела. лзвештаченог понашања и хода

блазираног аристократе шетао се између гостију обраћајући им се баналним речима.

– Како сте... Драго ми је да вас видим... каква дивна хаљина...
Господине, част ми је...

Двадесет шесто поглавље

Јутро је било мутно, ваздух тежак, било је извесно да ће дан бити неподношљив. Јоксим је ушао у предсобље и стао мирно. Ђорђе га је погледао, помало изненађен овом званичношћу.

- Добро јутро, Јоксиме. Хоћемо ли у шетњу?
- Хоћемо, Ваше височанство.
- Шта је, има ли неки проблем?
- Нешто бих вас пито ако дозволите...
- Питај, дозвољавам.

Ђорђе је био спреман да пође али Јоксимова збуњеност га је зауставила.

- Ваше височанство, рат је почео... шта ће бити с нама... овде...
- Како, шта ће бити? Шта буде с војницима кад почне рат? Борићемо се.

– Знам то... али код мене у селу све жене, мајка, моја Радмила... мој мали Радивој... нема ко да их заштити. Ја бих отишао да их чувам... ако дозволите...

Двадесет седмо поглавље

Соба болничара била је пуна. Михајло, Добросав и остали, озбиљних лица, седели су за дугим столом и већали. Осећала се напетост у сваком од њих, свима је било јасно да је реч о преломним тренуцима. Михајло је, по обичају, говорио први.

– Нема више чекања. Доктор Војновић каже да се Немци могу појавити сваког тренутка. Морамо да се извучемо док је време.

Добросав је потврдио.

– Тако је...

И остали су жамором потврдили оно што су желели да чују, да је дошао тренутак за бекство. Михајло је наставио.

– Спалићемо архиву, такво је наређење. Покупите све што је у бункеру. Спремите кола. Је л' ту све у реду?

Један болничар потврди.

– Коњи и кола су спремни.

– Утоварићете одмах, у сумрак крећете. Кад стигнете у Алексинач, знате где треба да сакријете.

– Знамо.

Други болничар упита.

– Кад ви стижете?

– Добросав и ја имамо да завршимо нешто овде, стижемо за вама.

Огласи се и један чувар.

– Шта ћемо са болесници?

Михајло га погледа и хладно, не трепнувши, рече.

– Шта с њима?

Добросав се убаци с објашњењем које се од њега и могло очекивати.

– Њих остављамо Немцима. Они знају шта треба с наказама.

Прснуше у нервозан смех, подржан испијањем ракије наискап, Михајло устаде.

– Доста приче, на посао.

Двадесет осмо поглавље

Ђорђе и Петар су седели на клупи испред куће и посматрали конфузију која се одвијала у парку, испред зграде болнице. Петар је глумио да чисти ципеле иако је било јасно да то никог не занима. Чинило се да су сви забављени важнијим стварима а да на Ђорђа и Петра нико није обраћао пажњу. Ђорђе је пажљиво посматрао шта се дешава а онда, тобоже узгред, мирно рече Петру.

– Видим да је узбуна у болници. Шта се дешава?

– Спремају се да беже.

И Петров глас био је миран, више је изрекао констатацију него што је оно што је гледао могло да га узбуди.

– То сам и мислио.

Седели су неко време у тишини. Петар је изгланцану ципелу подигао увис и посматрао да ли може да ухвати одсјај сунца на угланцаној црној кожи.

– Доктор Војновић са женом и децом се спрема за Сокобању. И остали лекари се пакују, ко у Ниш, ко на другу страну.

Ђорђе запали цигарету.

– Интересантно, мени још ништа нису саопштили.

– То су кукавице, за њих ме баш брига. Али чувари ме брину.

– Тако је. Буди опрезан. У оваквим тренуцима могу да буду опасни.

Ђутали су и посматрали. Као да није имало шта да се каже. После извесног времена проговорио је Петар.

– Нисмо ухватили фантома.

– Нисмо. Рат је све поставио наглавце.

Опет су зађутали. Петар је, с извесном дозом љутине, наставио.

– Некако сам веровао да ћемо га ухватити и урадити макар нешто добро.

– Биће ухваћен кад–тад и одговараће за своје злочине.

Петар се грозничаво ухватио за рукохват столице. Говорио је директно Ђорђу, а у гласу му се осећало и разочарање и бес.

– Да, али мени је било важно да га откријем. Урадио сам ружне ствари овде, кнеже, и само тако сам могао да се искупим пред собом и Богом.

Ђорђе га је посматрао и премишљао шта да му каже али било је јасно да му је Петар важан и једини пријатељ у болници.

– Ти си добар момак, Петре, и постао си ми веома драг. Желим да побегнеш одавде и спасиш се.

– Немам где да побегнем, кнеже... Од себе не могу да побегнем. Остајем овде до краја. Али ви треба да побегнете, да коначно будете слободни.

– Ни ја немам где да побегнем... Излаз који за мене постоји, није излаз. Слобода је у нама, а не око нас. И ја остајем до краја.

Седели су и ћутали.

Двадесет девето поглавље

Сумрак је донео необичан преокрет у дневној рутини живота болнице. Било је јасно да се Михајлов план испуњава. У дворишту је било више кола с коњском запрегом. Болничари су износили џакове с опљачканом робом из зграде болнице и товарили на кола. Износили су и чисту постељину, ћебад, јастуке, намештај, посуђе из кухиње. Личило је на евакуацију а не на пљачку, једино што од болесника није било ни трага. Неколицина војника, који су обезбеђивали кућу у којој је боравио принц Ђорђе, стајала је испред зграде, пушила и разговарала. Смркнуто су посматрали шта раде болничари али се нису мешали. Њихова наређења су била друга или ће стићи нова, а можда и неће. Нису били сигурни и апатија због те недефинисаности видела им се на лицима.

У собама болнице такође се осећало узбуђење. Болесници, они свесни и покретни, тумарали су по собама. Излазна врата из ходника ка остатку зграде била су закључана, били су у клопци и многи су то осећали.

Покушали су да дозову болничаре које су видели кроз решетке на вратима али ови нису обраћали пажњу на дозивања болесника.

Петар је седео на кревету, ослоњен леђима на зид. Главу је подбочио рукама и прилично одсутно посматрао збрку око себе. Пришао му је Гологузан, чудно ходајући, као да му је једна нога дрвена. Био је врло прибран, ни трага од уобичајене изгубљености.

– Вечерас ће да падне крв.

Петар га је озбиљно погледао, климнуо главом и одговорио.

– Јасно. Само не знам чија.

– Наша неће. Гологузани ће да се одбране вечерас. Извуче из ногавице металну шипку и пружи је Петру.

У општој гунгули у соби, приђе им Мојсије, уобичајено напет и устрептао.

– Коначно долазе Немци...? Је л' тачно? Само што нису дошли?

Гурну Гологузана нехотично с леђа, загледа се у Петра, очекујући одговор. Гологузан се окрете Мојсију.

– Терај се, бре, будало. Долазе чувари.

– Немој...

Петар умири Гологузана, сиђе с кревета и загрли Мојсија.

– Мојсије, не бој се. Биће све добро.

Врата собе отворила су се уз тресак. На њима је стајао Добросав, зли анђеол, искривљеног лица са ког је зрачила смртна претња. У руци је држао мотку. На његову појаву, неки болесници почели су да вриште од страха. Неки су једноставно остали паралисани. Један се покрио ћебетом по глави а Мојсије се бацио на под и упузао испод кревета. Добросав је полако кренуо ка Петру.

– Мој си, сероњо из града. Дошао сам да ти заврћем шију.

– Мислио сам да нећеш доћи, битанго.

Сишао је с кревета. Узео је шипку коју је држао испод покривача. Почели су да круже малим простором у средини собе, одмеравајући један другог. Добросав је први напао, више да испита како ће се Петар бранити него да обрачун реши једним ударцем. Петар је одбио ударац шипком, као и следећа два или три. У једном тренутку, Добросав замахну према Петровој глави а онда нагло промени смер и зададе ударац бочно, у леву руку Петрову. Петар је касно уочио овај лажни замах и није на време потурио шипку. Пун замах Добросава лако одби шипку и захвати Петра преко леве мишице. Ударац је био болан, можда је чак и кост била сломљена. Петар је болно јаукнуо, затетурао се уназад и пао на кревет који му се нашао на путу. Превијао се од бола држећи се за ударено место. Добросав је, гадно се церећи, пришао и подигао палицу с обе руке изнад главе, како би Петру коначним ударцем смрскао лобању.

У том тренутку је скоком преко кревета, невероватним по дужини и вештини, Гологузан пао на леђа Добросаву. Не очекујући овај напад, Добросав је посрнуо и нашао се на поду. Још двојица болесника видећи свог крвника на леђима, скочише

на њега, невешто га ударајући шакама. Добросав се бранио, задајући ударце песницама, оборивши двојицу нових нападача. Закачи песницом и Гологузана, који одлете међу кревете. Добросав је устао, извадио нож из џепа, отворио сечиво, подигао мотку и почео да се осврће, тражећи Петра.

Петар се опоравио и устао. У десној руци је држао шипку, у другу је узео јастук, држећи га испред себе као штит. Поново је почела борба, ударци су пљуштали с обе стране, сада је и Петар узвраћао Добросаву. Кретали су се узаним простором између кревета, а болесници из собе су се шћућурили у угловима, посматрајући без речи обрачун на живот и смрт. Петар је у два маха јастуком одбио убоде ножем. Из подеротина је почело да испада перје и како је Петар махао јастуком да би парирао удар ножем, тако је перје почело да лети по ваздуху и ускоро се двобој одвијао у нестварној атмосфери перја које је падало између двојице задиханих и уздрхтаних бораца. Добросав је Петра, мало помало, сатерао у угао и чинило се да се обрачун ближи страшном исходу, када ће Добросав оборити Петра и задати смртоносни ударац. Као артиста на трапезу, Гологузан се по други пут залетео и скочио на Добросаву и поново са истим ефектом. Добросав је изгубио равнотежу, пао и испустио нож. Овог пута се брзо окренуо на леђа и мотком ударио Гологузана по глави.

У том трену и Петар је скочио, бацио се да дограби нож. Добросав је то уочио, покушао да устане али је закаснио за тренутак. Када је скочио и покушао да преко Петра први дође до ножа, Петар га је већ имао у руци. Муњевито се окренуо и испружио руку с ножем. Добросав је пао право на нож. Тако је страшно вриснуо да је Петар, у шоку, испустио дршку. Добросав се преврнуо на бок. Тренутак је мировао, као да размишља шта да уради, а онда тешко почео да устаје. Дршка ножа вирила му је из груди. Разрогачених очију гледао је у дршку, а онда полако подижући руку, док се љуљао на ногама, покушао сечиво да извуче из тела. Није могао, направио је један клецави корак напред а онда, док му је из угла усана избијала крв, пао је на леђа.

Петар је стајао, дрхтећи целим телом, неспособан да се покрене. Устао је полако Гологузан, главе обливане крвљу. Пажљиво је прстима опипавао главу, а онда узео један јастук и притиснуо рану из које је цурила крв. Окренуо се Петру и рекао.

– Добро је, жив сам.

Петар се на звук његовог гласа пренуо, као да се пробудио из бунила.

– Идемо да завршимо посао.

Рекао је то сигурним, чврстим гласом, узео шипку и кренуо ка вратима. Гологузан, држећи јастук на глави, који се већ бојио у црвено, крену за њим без речи.

Тридесето поглавље

Принц Ђорђе је стајао на вратима своје куће. Узнемирен, посматрао је болницу. Натоварена запрежна кола полако су излазила из круга болнице, чувари и болничари на њима, а неки ходајући поред њих. Док је гледао овај приказ није обраћао пажњу на то шта се збива у дворишту, тако да се тргнуо кад је из мрака изронио Михајло и кренуо лагано ка њему. Пришао је претећи и зауставио се на неколико корака испред принца.

- Е, па, кнеже, дошло је време да се растанемо.
- И дошао си да се поздравимо.
- Не баш. Дошао сам да узмем оно што сам намерио.
- А шта би то било?
- Одела, радио, све што имаш.

Кренуо је ка Ђорђу, који се полако кретао уназад, држећи га на оку и одржавајући раздаљину. Ушли су у кућу. Ђорђе је стајао на средини собе, Михајло на вратима. Цинично се смешкао, посматрао принца с мржњом, уживајући, можда му се чинило да га је престашио.

- Теби то не треба... Дај ми добровољно, да те не бих повредио...
- Разбојник си био и остао. Проклетник који је мучио јадне људе, садиста и убица... Дођи и отми ако имаш храбрости.

Михајло је кренуо ка њему. Било је јасно да ће напасти принца Ђорђа, оборити га, онесвестити или чак озбиљно повредити а онда покрасти стан и отићи са пљачкашким караваном. Кад је стигао надомак принца, који се повлачио колико је могао, на вратима иза Михајла појавио се Јоксим с пушком у рукама. Репетирао је и на тај звук Михајло се заледио.

- Не мрдај! Руке горе!

Михајло је полако почео да подиже руке. Кад их је подигао у висину груди, али тако да се с леђа могло видети да их држи подигнуте, полако је окренуо главу ка Јоксиму, а онда почео да окреће и тело. Окретао се на своју леву страну и кад му се десна рука изравнала са телом тако да је Јоксим није могао видети,

Михајло је муњевито из појаса извукао пиштољ и завршивши покрет пуцао у Јоксима, који није држао пушку уперену у његова леђа. Ђорђеов узвик упозорења дошао је касно, погођен метком у груди Јоксим је пао.

Изненађујућом брзином за педесетогодишњака, Ђорђе се муњевито створио иза Михајла, и када је овај покушао да се окрене ка принцу, Ђорђе га је зграбио за руку у којој је био пиштољ. Михајло је покушавао да се отме али га Ђорђе није пуштао, знајући да би му то био крај. Носили су се по кухињи, ударали у намештај, обарали столице, али ниједан није попуштао. Чак и када се Михајло спотакао и кренуо да пада, Ђорђе га није пустио. Пао је с њим на под и наставили су да се преврћу, задајући неке ударце коленима један другом, дахћући већ тешко, док су им руке подигнуте изнад главе изгледале као да ће држати неки кишобран, иако су се отимали око пиштоља, и било је немогуће рећи ко држи пиштољ а ко држи руке са пиштољем.

Коначно је Ђорђе дошао у повољнији положај, лежећи на Михајлу и ударајући његовим рукама о под. Били су то јаки ударци, један, други, десети и Михајло више није могао да држи пиштољ у изубијаним рукама. Коначно је Ђорђе успео да га ударцима избаци Михајлу из руке. Тог тренутка се на вратима појавише Петар и Гологузан. Изненађен њиховим уласком, Ђорђе је за тренутак подигао поглед са већ скоро савладаног Михајла и то је била грешка. Видевши своју задњу шансу, Михајло удари челом у браду неопрезног Ђорђа, који га, за тренутак ошамућен, пусти, Михајло се отргнуо Ђорђу, муњевито устао, и док су Петар и Гологузан збуњено стајали и посматрали овај драматични окршај, рањеног Јоксима, повређеног Ђорђа који се лагано придизао, залетео преко собе и као да скаче у воду бацио се ка прозору, пробио рукама стакло и пролетео кроз њега целим телом. Ђорђе је устао, није обраћао пажњу на Михајлов скок већ је кренуо ка Јоксиму. Михајло је пао на меку земљу испод прозора. Устао је и потрчао у мрак.

Јоксим је кркљао, био је на самрти. Ђорђе га је руком ухватио за лице, Јоксим је отворио очи. www.Balkandownload.org

– Јоксиме, држи се, зваћемо лекара.

Овај је покушавао да говори али је то било неразговорно, кркљајући, гушећи се у сопственој крви.

– Мој син и... моја жена... обећао сам... да ћу да се вратим...

Ђорђе је покушао да га утеши као што би тешио мало дете, повлађујући му.

– Вратићеш се...

– Кнеже... заштитите их. Ја не могу... више...

Умро је. Ђорђе је клечао поред његовог тела, а Петар и Гологузан су стајали у тишини.

Тридесет прво поглавље

Било је то необично јутро, некако непомично, ако је тако уопште могло да се каже. Сем чувара и болничара, и војници су нестали у току ноћи. У само свитање, Петар и Гологузан су на болничком гробљу ископали две раке и сахранили Јоксима и Добросава. Била је то непријатна церемонија, којој је достојанство давао принц Ђорђе. Над Јоксимовим гробом одржао је лепу беседу коју су Петар и Гологузан саслушали погнуте главе. Над гробом Добросава само се прекрстио и рекао: „Боже, опрости му грехе и прими његову душу.“ То су урадили и Петар и Гологузан, а онда су се сви окренули и упутили ка згради болнице. Ушли су у павиљон, Гологузан је лако ушао у собу болничара, узео свежањ кључева и онда су он и Петар почели да отварају врата соба и пуштају болеснике напоље. Принц Ђорђе је ушао у канцеларију доктора Војиновића и просто се бацио на телефон. Веза је била у прекиду и после неколико покушаја спустио је слушалицу и зарио лице у шаке. Седео је тако неколико тренутака а онда устао. Био је миран и на лицу није било трага туге или очајања. Изашао је у двориште болнице.

Болесници су били окупљени у дворишту. Нису баш стали у врсту, више су стајали у малим скупинама и гледали у принца Ђорђа или посматрали Петра који је отишао до капије и широм је отворио. Ђорђе се обратио скупини.

– Људи, слободни сте... Идите...

Сви су стајали и ћутали. Нико се није померио. Иступио је Гологузан. Изгледао је гротескно, на глави је имао смешну „чалму“ од неког пешкира. Два–три пута је дубоко уздахнуо, спремајући се да проговори. На крају дрекну.

– Гологузани, разлаз...! Да вас више не видим овде! Први болесници су полако кренули ка капији. Остали су их посматрали а онда кренули и они. Спорог, оклевајућег корака, осврћући се, као да ће стићи команда која ће их зауставити. Како би прошли капију тако им се расположење мењало. Дали

су се у трк, они који су могли да трче, други журећи колико су могли. Раштркали су се на све могуће стране и удаљавали од болнице полако али сигурно.

Принц Ђорђе, Гологузан и Петар остали су сами у дворишту. Гологузан је пришао Петру. Петар му се обратио с осмехом на лицу.

– Много среће, господине Секуловићу.

– Ти остајеш?

Петар климну главом.

– Морам...

Гологузан га је гледао право у очи.

– Мислим да се више никад нећемо срести.

Петар одмахну главом.

– Нећемо.

– Ти си већи гологузан од мене.

Спонтано и снажно се загрлише. Онда се Гологузан одмакао од Петра и не гледајући га више, пришао принцу Ђорду. Неспретно се наклонио и пружио руку. Ђорђе ју је прихватио и руковао се с њим. Не говорећи више, Гологузан је изашао на капију. Није се осврнуо. Изашао је на пут, посматрао болеснике од којих су неки ишли путем а неки преко поља, у само њима знаном правцу. Видео је у даљини на путу Мојсија који је трчао, одмакавши далеко испред свих. Онда се и он упутио пољем ка брдима у даљини, сигуран у правац којим иде.

Мојсије је трчао у правцу сунца. Лице му је било развучено у осмех радости и на њему се није видео напор трчања. Равномерно је подизао колена, сигурним ритмом и чинило се да овим темпом може стићи где год да се запутио. У даљини, помолила се нека тамна мрља на путу, која се брзо приближавала. Већ после неколико тренутака могло се разазнати да је реч о возилима, Напред је ишао мотоцикл са приколицом, иза њега аутомобил па два камиона. Кад их је угледао, Мојсије је потрчао брже. Возач мотоцикла се зауставио, подигао руку и цела колона је стала.

Мојсије им је средином пута трчао у сусрет. Раширио је руке и тако трчао, мало спорије али раздрагано.

– Немци!!

Био је све ближе, раздраган, вичући из свег гласа. Немачки војник који је седео у приколици мотоцикла устао је, извежбаним покретом окренуо шмајсер који му је висио на грудима у правцу Мојсија и испалио рафал. Удар метака који је пресекао Мојсија преко груди зауставио га је у месту. На лицу му се огледало неописиво чуђење и неверица. Онда је полако, раширених руку, пао на леђа а последњи поглед му се заустави на сунцу пресвученом црвеном копреном.

Тридесет друго поглавље

Капија санаторијума била је широм отворена. Принц Ђорђе седео је испред своје куће, на степеништу. Прашњавим друмом ка болници стигла је колона немачких возила. Чим су се камиони зауставили у дворишту из њих су искочили војници, направили полукруг ка згради болнице и с пушкама наготовс полако кренули ка згради. Из аутомобила је изашао официр, пришао Ђорђу, прописно салутирао и на одличном српском језику му се обратио.

– Дошао сам, Височанство, да вам саопштим да сте заробљеник Вермахта. Из Берлина су стигле инструкције да вас спроведем у Београд.

Ђорђе је стајао и ћутао. Посматрао је немачке војнике како полако прилазе згради. На улазу су застали. Били су то искусни војници, нису журили, нису хтели да ризикују. Ходник је био празан. Ушли су брзо, погнуто, раширили се уз зидове ходника. Напредовали су опрезно ка вратима соба. Све собе биле су отворене и празне. После прегледа сваке собе излазили би и полако кретали даље, у потпуној тишини, споразумевајући се знацима. Кроз прозоре сијало је сунце и на зидовима ходника сачекивало сенке војника.

Само на једној ћелији, у дну ходника, била су затворена врата. Полако су пришли и тренутак оклевали пре него што је један од њих цимнуо врата а тројица са упереним пушкама грунула у ћелију. Била је то ћелија са тапацираним зидовима, без намештаја. У најудаљенијем делу, насупрот вратима, седео је на поду човек, леђима окренут вратима. Био је обучен у луђачку кошуљу, са рукавима који су слободно висили. За тренутак су војници застали, а човек није реаговао. Тих неколико секунди, у апсолутној тишини, трајали су и трајали, као да је свака страна препуштала иницијативу оној другој.

Онда је човек полако устао и даље окренут леђима. У гробној тишини чуло се само репетирање пушака. Сподоба у белом почела је полако да се окреће док се није суочила с немачким

војницима. Били су шокирани, уста отворених у неверици, замрзнути у позама у којима су били. Пред њима је стајао Хитлер!

Маска коју је Петар нашминкао на свом лицу била је савршена. Нацртани карактеристични бркови, осенчени подочњаци, зализана коса и разделјак. Почео је да говори на „немачком“, заправо звук речи је подсећао на немачки језик, иако су речи биле бесмислене и нису значиле ништа. Кренуо је ка њима а немачки војници, иако су држали уперене пушке, почели су да се повлаче. Идући уназад заглавили су се у вратима, гурајући леђима оне иза себе. Изашли су у ходник, у потпуном нeredу, не верујући сопственим очима. Сада је неколико десетина војника гледало Петра који се, потпуно занет својом највећом животном улогом, драо на њих на „свом“ немачком. Гестикулација, позе које је Хитлер заузимао у својим говорима, биле су тако упечатљиве у Петровој изведби да су војници и нехотице почели да спуштају пушке. „Говор“ је био завршен величанственим гестом а онда је велики глумац Петар, у знак захвалности, почео да се клања лево и десно, као врхунски мајстор сцене. Аплауза и овација није било, само тишина забезекнутих људи. Онда је официр извадио пиштољ и почео да пуца у Петра.

Принц Ђорђе био је спреман да пође. Само је запаковао нешто гардеробе, неколико личних ситница, а кофер је већ био стављен у кола кад је изашао на трем. Дрхтао је, ноге су му клецале, зној га је облио, мислио је да ће пасти пре него што пређе неколико корака до аутомобила. Није желео да се окрене ка кући у којој је провео петнаест година утамничења. Према овом месту и онима који су га у њој заточили осећао је мржњу. То што је постао заробљеник Немачке није га дотицало. Мислио је о свом промашеном животу. Није му било тешко да то себи у овом тренутку призна. Толико протраћених година, толико несреће у једној ужасној породици, нетрпељивости, отворене мржње, угрожености, слило се у ових неколико минута, док је силазио низ степенице и корачао према аутомобилу. Кад су кола кренула ка капији није издржао. Окренуо се. Кроз задње стакло аутомобила гледао је како немачки војници износе мртвог Петра.

Био је то последњи утисак из овог ужасног места. Аутомобил је изашао кроз капију и кренуо ка Београду.

Сунце је благородно сијало тог преподнева. Раздрагани болесници трчали су ретком шумом, кикотали се, довикивали неразумљивим именима, циктали из свег гласа, срећни што су слободни. Кад би неко запео и пао, стали би и смејали се дуго. Подигли би друга који је трљао ударено место а онда би и он сам почео да се смеје. Птице су учествовале у њиховој радости и цвркул из крошњи био је музика овој радосној гунгули. Њихов живот данас је био леп и непоновљив и нико није размишљао шта ће се десити сутра. Данас је важно бити срећан. Свима је то било очигледно а неко је наглас рекао да сунце данас сија само за њих. И било је управо тако.

ОБРАДА: ДИСЦО НИЊА

BalkanDownload

О аутору

Милан Видојевић (Београд, 1950), писац, публициста, преводацац, аутор преко стотину телевизијских емисија. Дипломирао на Факултету драмских уметности. На конкурс Радио Београда 2006. године његова радио–драма *Сонијеров мир* освојила је другу награду.

Аутор је књига *Илуминати 666* (2011), *Четврти Рајх: Америка као нови Рајх* (2009), *Мафија* (2003), а *Досије Омега: нови светски поредак као нови сатанизам* (2001) доживела је велики успех код читалаке публике и објављена је у четрнаест издања.

Принц и фантом је његов први роман.